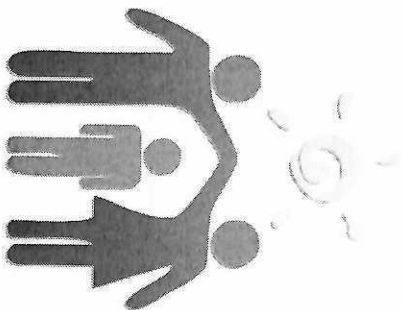

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
REALIZACJA ZADAŃ	9
I. Rodzina i instytucjonalna piecza zastępcza	9
1.1. Zadania własne powiatu z zakresu systemu pieczy zastępczej	13
1.2. Współpraca międzyinstytucjonalna	30
II. Domy pomocy społecznej	33
2.1. Dom Pomocy Społecznej PKPS im. Wiktora Kowalewskiej w Łomży	36
2.2. Dom Pomocy Społecznej PKPS im. Wiktora Kowalewskiej – filia w Kowalach	38
2.3. Dom Pomocy Społecznej pw. Św. Franciszka z Asyżu w Tykocinie	41
III. Realizacja zadań pomocy społecznej z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat	45
3.1. Środowiskowy Dom Samopomocy w Kowalach	45
3.2. Pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	51
IV. Działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	54
4.1. Realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej	56
4.2. Program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową	59
4.3. Program psychologiczno – terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową	61
4.4. Program profilaktyczny dla dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową	63
V. Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych	64
5.1. Rehabilitacja społeczna	66
5.2. Realizacja programu „Aktywny Samorząd”	68
5.3. Dofinansowanie tworzenia i działalności warsztatów terapii zajęciowej	72
5.4. Realizacja „Programu wyównywania różnic między regionami III”	75
VI. Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2025	78
WYKAZ POTRZEB W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ NA 2026 ROK	80
WYKAZ POTRZEB W ZAKRESIE PIECZY ZASTĘPCZEJ NA 2026 ROK	81

Łomża, marzec 2026 r.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE W ŁOMŻY ZA ROK 2025

WPROWADZENIE

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży zostało utworzone na mocy Uchwały Rady Powiatu Łomżyńskiego Nr IV / 17 / 98 z dnia 29 grudnia 1998 roku. Jest samodzielną jednostką organizacyjną pomocy społecznej powiatu łomżyńskiego.

Misją Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) jest pomoc społeczna mająca na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie sami pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości

PCPR wspiera osoby i rodziny w warunkach zmiernających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie jest zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem społecznym.

Centrum realizuje zadania własne powiatu i zadania zlecone przez administrację rządową z zakresu m.in.: pomocy społecznej, pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy domowej; rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych – określone m. in. w:

- ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 roku, poz. 1214, ze zm.);
- ustawie z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 roku, poz. 49, ze zm.);
- ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2025 roku, poz. 913, ze zm.);
- ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 roku, poz. 1673, ze zm.).

3

Organizację i zasady funkcjonowania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży określa regulamin organizacyjny, który został zatwierdzony przez Zarząd Powiatu Łomżyńskiego.

W PCPR zatrudnionych jest obecnie 12 pracowników, z których wszyscy legitymują się wykształceniem wyższym. Centrum kieruje Dyrektor posiadający wymaganą specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej¹.

PCPR w Łomży jest jednostką budżetową nie posiadającą osobowości prawnej, wchodzącą w skład powiatowej administracji zespolonej. Swoje wydatki pokrywa bezpośrednio z budżetu powiatu łomżyńskiego, a uzyskane dochody odprowadza do tego budżetu. Na system finansowania PCPR składają się dochody własne powiatu, dotacje celowe z budżetu państwa na realizację bieżących zadań własnych powiatu oraz zadani z zakresu administracji rządowej zleconych powiatowi, a także dotacje z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Zadania realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży wynikają między innymi z obowiązującej wersji „*Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Łomżyńskim na lata 2023 – 2030*”. Dotyczą one rozwiązywania bądź minimalizowania głównych problemów społecznych – bezrobocia, ubóstwa, kryzysów rodzinnych, przemocy w rodzinie, sytuacji osób niepełnosprawnych, sytuacji dzieci pozabawionych opieki rodziców oraz sytuacji ludzi w podeszłym wieku

Do głównych zadań realizowanych przez PCPR w Łomży w 2025 roku należało:

- organizacja rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej;
- organizacja i nadzór nad funkcjonowaniem domów pomocy społecznej oraz umieszczanie w nich skterowanych osób;
- organizacja i nadzór nad funkcjonowaniem środowiskowego domu samopomocy oraz kierowanie do niego zainteresowanych osób;
- podejmowanie działań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej;
- podejmowanie działań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych;
- realizacja programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla 1ST.

¹ Zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

4

Zadania własne powiatu z zakresu ustawy o pomocy społecznej:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnie ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami;
- 2) prowadzenie specjalistycznego poradnictwa;
- 3) przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze oraz pomoc tym osobom w integracji ze środowiskiem;
- 4) prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób;
- 5) prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, z wyłączeniem środowiskowych domów samopomocy i innych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 6) prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej;
- 7) udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach;
- 8) szkolenie i doskonalenie zawodowe kadry pomocy społecznej z terenu powiatu;
- 9) doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu;
- 10) podejmowanie innych działań wynikających z rozpoznanych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów ostonowych;
- 11) sporządzanie sprawozdańowości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 12) sporządzanie oceny zasobów pomocy społecznej.

Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej realizowane przez powiat:

- 1) pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy, w zakresie indywidualnego programu integracji, oraz opłacanie za te osoby składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- 2) prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 3) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób: rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
- 4) udzielanie cudzoziemcom pomocy w zakresie interwencji kryzysowej.

Zadania z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Na podstawie art. 241 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 roku, poz. 49, ze zm.), Zarządzeniem Nr 34/2011 z dnia 14 października 2011 roku, Starosta Łomżyński wyznaczył Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej:

Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy przede wszystkim²:

- 1) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- 2) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- 3) prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 4) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

² Zgodnie z art. 7o i art. 180 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

- 5) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;
- 6) zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych;
- 7) współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z ośrodkami pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;
- 8) prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
- 9) zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
- 10) dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu łomżyńskiego (rodziny zawodowe i niezawodowe);
- 11) zapewnienie opieki koordynatora pieczy zastępczej rodzinom zawodowym i niezawodowym;
- 12) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych;
- 13) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
- 14) finansowanie:
  - a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub w rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu;
  - b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodzinny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne;
  - c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-

7

wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego.

W roku sprawozdawczym Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży opracowało i/lub realizowało niżej wymienione sprawozdania, informacje i programy:

- *„Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Łomżyńskim na lata 2023 – 2030”*;
- *„Powiatowy program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową na lata 2024 – 2029”*;
- *„Powiatowy program przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej na lata 2024 – 2029”*;
- *„Powiatowy program psychologiczno – terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową na lata 2024 – 2029”*;
- *„Powiatowy program profilaktyczny w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową na lata 2024 – 2029”*;
- *„Powiatowy Program Działañ Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2025 – 2030”*;
- *„Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Łomżyńskim na lata 2024 – 2026”*;
- Ocena zasobów pomocy społecznej w powiecie łomżyńskim za 2024 rok;
- Program *„Aktywny Samorząd”*.

8

REALIZACJA ZADAŃ

1. Rodzina i instytucjonalna piecza zastępcza

Dzieci, z uwagi na swoją niedojrzałość fizyczną i psychiczną, wymagają szczególnej troski i opieki. Ochrona ich praw powinna być przedmiotem działań podejmowanych nie tylko przez rodziców oraz organy władzy publicznej, ale przez każdego, kto jest świadkiem sytuacji zagrożającej szeroko rozumianemu dobru dziecka. We wszystkich działaniach dotyczących dziecka nadrzędnym celem powinno być jak najlepsze zabezpieczenie jego interesów. Działania te powinny uwzględniać podmiotowość dziecka oraz odbywać się z poszanowaniem jego praw i wolności, w szczególności prawa do godnego życia

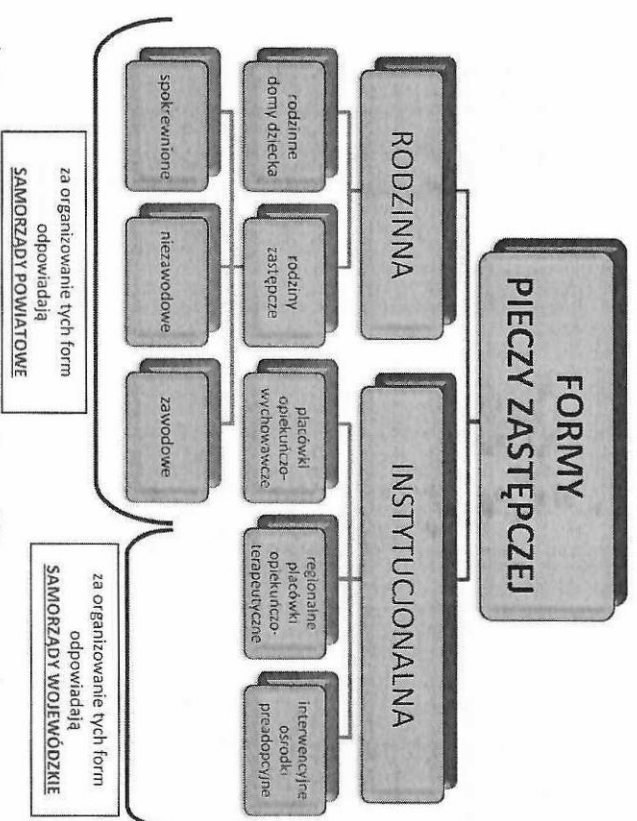
Najlepszym środowiskiem życia i wychowania dziecka jest rodzina. Rodzice zobowiązani są troszczyć się o fizyczny i duchowy rozwój dziecka, zapewnić mu odpowiednie warunki życia i umożliwić wszechstronny rozwój osobowości. Władza rodzicielska powinna być sprawowana tak, jak wymaga tego dobro dziecka. W razie pojawienia się jakichkolwiek trudności w należyłym wypełnianiu obowiązków wynikających z władzy rodzicielskiej, rodzicom należy się pomoc i wsparcie ze strony państwa. Celem wsparcia jest przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania funkcji opiekuńczej – wychowawczych. W przypadku, gdy wykorzystane zostaną wszelkie możliwe formy pomocy, a rodzice dziecka nadal nie są w stanie należycie wypełnić swoich obowiązków, dziecko może zostać umieszczone w pieczy zastępczej, której celem jest zapewnienie mu czasowej opieki i wychowania.

Umieszczenie dziecka poza rodziną naturalną powinno stanowić środek ostateczny, stosowany gdy dobro dziecka jest zagrożone. Dziecko umieszcza się w pieczy zastępczej do czasu zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny albo do czasu umieszczenia go w rodzinie adopcyjnej. Jednakże dla dobra dziecka możliwe jest pozostawienie go w długoterminowym rodzinnym środowisku zastępczym do usamodzielnienia. Główne cele pieczy zastępczej zostały określone w art. 33 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity: Dz. U. z 2025 roku, poz. 49).

Pieczą zastępczą zapewnia

- 1) pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym;
- 2) przygotowania dziecka do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia; pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki; nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczanej straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych;
- 3) zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Rysunek 1: Schemat organizacyjny – formy sprawowania pieczy zastępczej.

Źródło: opracowanie własne na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Pieczą zastępczą jest sprawowana w formie:

1. rodzinnej,
2. instytucjonalnej.

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie **orzeczenia sądu**.

Objęcie dziecka jedną z form pieczy zastępczej następuje na okres nie dłuższy niż do osiągnięcia pełnoletniości. Osoba, która osiągnęła pełnoletniość w pieczy zastępczej może przebywać w dorywczezasowej rodzinie zastępczej lub placówce także po ukończeniu 18 roku życia za zgodą rodziny zastępczej lub dyrektora placówki nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 lat. Warunkiem pobytu jest kontynuacja nauki w szkole, uczelni, w zakładzie kształcenia nauczycieli itp.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są

- 1) rodzina zastępcza:
  - a) spokrewniona,
  - b) niezawodowa,
  - c) zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna,
- 2) rodzinny dom dziecka

Według ustawy rodziny spokrewnione to te, w których rodzicę zastępczy jest/są wstępny/mi lub rodzeństwem dziecka

Rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka mogą być wspierane przez **rodziny pomocowe**. Rodziny pomocowe przejmują opiekę nad dzieckiem, gdy rodzina zastępcza nie może sprawować swojej funkcji w związku z wypoczynkiem lub nieprzewidywanymi trudnościami lub zdarzeniami losowymi w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka.

Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka na ich wniosek obejmują się opieką **koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej**, którego wyznacza organizator rodzinnej pieczy zastępczej, po zasięgnięciu opinii rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka. Zgodnie z obowiązującym od 2015 r. stanem prawnym pod opieką jednego koordynatora nie może pozostawać więcej niż 15 rodzin.

W roku 2025 r. ze wsparcia Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży jako organizatora rodzinnej pieczy zastępczej skorzystało 49 rodzin zastępczych:

- 7 rodzin zawodowych,
- 16 rodzin niezawodowych,
- 26 rodzin spokrewnionych.

W przeciągu 2025 roku 34 rodziny zastępcze miały zapewnione wsparcie dwóch koordynatorów z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży. Koordynatorzy pracowali z 7 rodzinami zastępczymi zawodowymi, 11 rodzinami zastępczymi niezawodowymi oraz 16 rodzinami zastępczymi spokrewnionymi. Pozostałe rodziny zastępcze otrzymują wsparcie pracownika zatrudnionego przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Do zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności: udzielanie pomocy rodzinom zastępczym w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej oraz przygotowanie, we współpracy z odpowiednio rodzinną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz asystentem rodziny, a w przypadku gdy rodzina nie została przydzielony asystent rodziny we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, planu pomocy dziecku. Koordynator dzieciom umieszczonym w rodzinach zastępczych prowadzi dokumentację zdrowotną, szkolną i inną. Współpracuje ze środowiskiem szkolnym, z kuratorami sądowymi, ośrodkami pomocy (pracownikami socjalnymi), asystentami rodziny, z psychologami i lekarzami rodzinnymi, poradnikami specjalistycznymi, poradnikami psychologiczno-pedagogicznymi i innymi instytucjami pracującymi na rzecz dzieci przebywających w pieczy zastępczej.

Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest wyznaczona przez starostę jednostka organizacyjna powiatu lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania.

Zarządzeniem Nr 34 z dnia 14 października 2011 r. Starosta Łomżyński wyznaczył Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie łomżyńskim.

W myśl art. 76 ust. 15 wyżej cyt. ustawy „Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy”.

Zgodnie z art. 182 ust. 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 roku, poz. 49) „Kierownik powiatowego

centrum pomocy rodzinie składa zarządowi powiatu coroczne sprawozdanie z działalności powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz przedstawia zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej”.

1.1. Zadania własne powiatu z zakresu systemu pieczy zastępczej.

Do zadań własnych powiatu należy:

1.1.1. Opracowanie i realizacja 3 – letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających m.in. coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Uchwałą Nr XLIV/265/2023 z dnia 20 grudnia 2023 roku Rada Powiatu Łomżyńskiego przyjęła do realizacji Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024 – 2026.

Głównym celem programu jest organizowanie w powiecie łomżyńskim efektywnego systemu wsparcia dziecka i rodziny, w tym skutecznego rozwoju systemu pieczy zastępczej z ukierunkowaniem na formy rodzinne.

Cele szczegółowe to:

- 1) Współpraca instytucji i służb funkcjonujących na terenie powiatu łomżyńskiego, działających na rzecz pomocy rodzinom naturalnym przeżywającym trudności w opiece i wychowaniu.
- 2) Promocja i rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej.
- 3) Organizowanie wsparcia dla rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu.
- 4) Wspieranie rozwoju psychofizycznego dzieci przebywających w pieczy zastępczej.
- 5) Wspieranie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków z rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych.

1.1.2. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz placówkach opiekuńczo – wychowawczych.

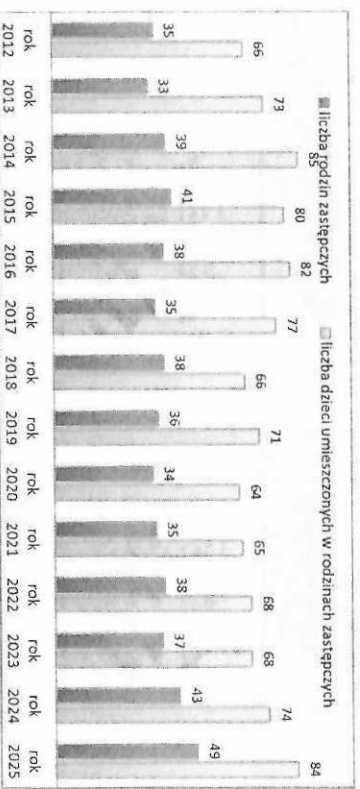
a) piecza rodzinna:

Na terenie powiatu łomżyńskiego w przeciągu całego 2025 roku funkcjonowały 49 rodziny zastępcze wychowujące 83 dzieci. Z ogólnej liczby 49 rodzin zastępczych

- 26 to rodziny spokrewnione z 27 dziećmi, w tym 8 dzieci z innych powiatów,
- 16 to rodziny niezawodowe z 28 dziećmi, w tym 14 dzieci z innych powiatów,
- 7 to rodziny zawodowe z 28 dziećmi, w tym 14 dzieci z innych powiatów

Poniższy wykres ilustruje dynamikę rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej na terenie powiatu łomżyńskiego w latach 2012 – 2025:

Rysunek 2: Liczba rodzin zastępczych i liczba dzieci w nich przebywających na terenie powiatu łomżyńskiego w latach 2012-2025.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z arkuszy.

W ciągu roku sprawozdawczego powstało 13 nowych rodzin zastępczych (8 spokrewnionych, 4 niezawodowe, 1 zawodowe), natomiast rozwiązano 7 rodzin zastępczych (5 spokrewnione, 2 niezawodowe).

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadziła obowiązek planowania i limitowania rodzin zastępczych zawodowych funkcjonujących w powiecie. W „Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024 – 2026”, na podstawie analizy danych dotyczących funkcjonowania pieczy zastępczej, uwzględniając realne możliwości finansowe Powiatu, ustalono limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2024

–2026. W 2025 roku zaplanowano przyrost o jedna rodzinę zawodową. Plan został zrealizowany.

Na terenie powiatu lomzyńskiego nie funkcjonuje żadna rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna ani zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego.

Na terenie Powiatu Lomzyńskiego na dzień 31.12.2025 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzine obejmowało swoją opieką 43 rodzin zastępczych wychowujących 65 dzieci, z czego:

- 21 rodzin spokrewnionych, wychowujących 22 dzieci (w tym jedno dziecko posiadające orzeczenie o niepełnosprawności),
- 15 rodzin niezawodowych, wychowujących 21 dzieci (jedno dziecko z orzeczeniem o niepełnosprawności),
- 7 rodzin zawodowych, wychowujących 22 dzieci (w tym dwoje dzieci posiadające orzeczenie o niepełnosprawności albo o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności)

W ciągu roku sprawozdawczego w rodzinnej pieczy zastępczej po raz pierwszy zostało umieszczonych **dwadziesięcioro jeden dzieci** (siedmiu w rodzinach spokrewnionych, dziewięcioro w niezawodowych, pięcioro w zawodowych).

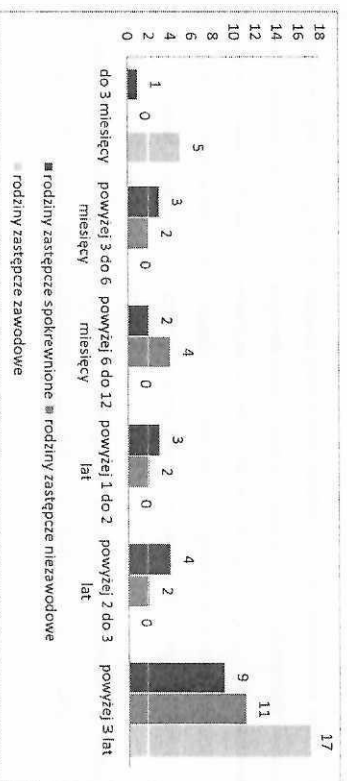
Tabela 1: Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych.

Typ rodziny	z 1 dzieckiem	z 2 dziećmi	z 3 dziećmi	z 4 dziećmi i więcej	Razem
spokrewniona	20	1	0	0	21
niezawodowa	10	4	1	0	15
zawodowa	0	3	1	3	7
Razem	30	8	2	3	43

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zastanych (stan na 31.12.2025)

W rodzinie zastępczej zawodowej lub niezawodowej, w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż troje dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletniość przebywając w pieczy zastępczej. W razie konieczności umieszczenia w rodzinie zastępczej rodzeństwa, za zgodą rodziny zastępczej oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci.

Rysunek 3: Okres przebywania dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zastanych (stan na 31.12.2025)

Warty odnotowania jest fakt, iż spośród wszystkich dzieci (65), prawie połowa (47,7%) przebywa w rodzinnej pieczy zastępczej ponad 3 lata, co oznacza, że w przypadku braku możliwości powrotu dziecka do rodziny lub jego przysposobienia, rodzina zastępcza stanowi dla dziecka trwałe środowisko wychowawcze.

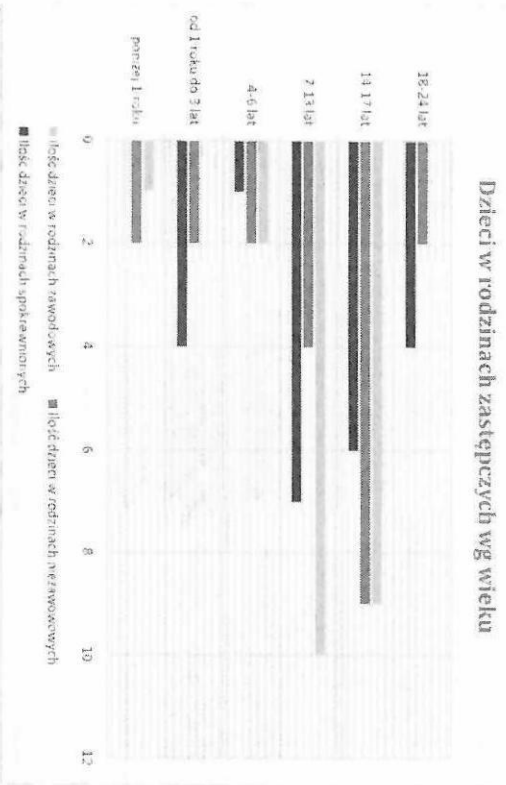
Tabela 2: Liczba rodzin zastępczych w poszczególnych gminach powiatu lomzyńskiego.

Gmina	liczba rodzin zastępczych spokrewnionych	liczba rodzin zastępczych niezawodowych	liczba rodzin zastępczych zawodowych	Razem
Jedwabne	2	0	0	2
komża	3	4	2	9
Miastkowo	2	3	0	5
Nowogród	0	1	0	1
Piątnica	6	2	1	9
Przytuły	0	0	0	0
Śniadowo	5	2	4	11
Wizna	1	2	0	3
Zbójna	2	1	0	3
Razem	27	16	10	53

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zastanych (stan na 31.12.2025 r.)

Najwięcej rodzin zastępczych funkcjonuje na terenie gminy Śniadowo – 11 rodzin oraz na terenie gmin Łomża oraz Piastka po 9 rodzin

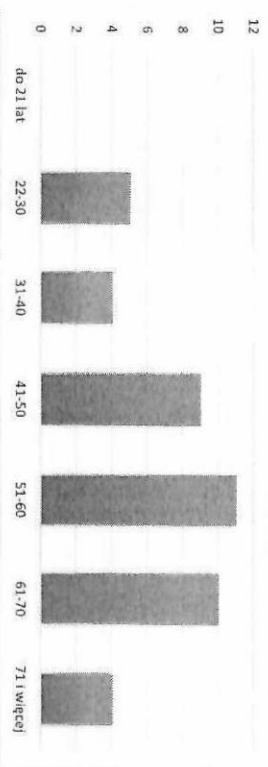
Rysunek 4: Dzieci przebywające w rodzinnej pieczy zastępczej wg wieku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z raportu (stan na 31.12.2025)

Najwięcej dzieci przebywających w rodzinach zastępczych znajduje się w przedziale wiekowym 14 – 17 lat (37%) oraz 7 – 13 lat (32%). Szeszcioro dzieci, które osiągnęły pełnoletniość pozostaje przy dotychczasowych rodzinach zastępczych kontynuując naukę.

Rysunek 5: Osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej wg wieku (w przypadku małżeństw os. młodsza).

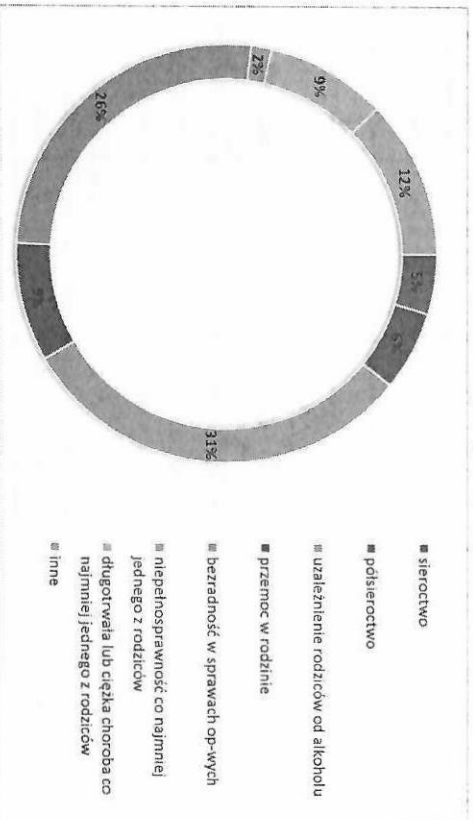

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z raportu (stan na 31.12.2025)

Na terenie powiatu kompromisowego na dn. 31.12.2025 r. funkcjonowały 43 rodziny zastępcze:

- 21 rodzin zastępczych spokrewnionych, z czego: 4 rodziny w wieku 22–30 lat, 1 rodzina w wieku 41–50 lat, 4 rodziny w wieku 51–60 lat, 8 rodzin w wieku 61–70 lat oraz 4 rodziny w wieku 71 lat i więcej;
- 15 rodzin zastępczych niezawodowych, z czego: 1 rodzina w wieku 22–30 lat, 4 rodziny w wieku 31–40 lat, 6 rodzin w wieku 41–50 lat oraz 4 rodziny w wieku 51–60 lat;
- 7 rodzin zastępczych zawodowych, z czego: 2 rodziny w wieku 41–50 lat, 3 rodziny w wieku 51–60 lat oraz 2 rodziny w wieku 61–70 lat

Rysunek 6: Przyczyny umieszczenia dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z raportu (stan na 31.12.2025 r.)

Jak wynika z danych zilustrowanych na powyższym wykresie, zła sytuacja materialna rodziny biologicznej (ubóstwo, bezrobocie rodziców, brak odpowiednich warunków mieszkaniowych) nie jest powodem umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Przyczyny umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej mają zazwyczaj charakter sprzężony (wykres ilustruje jedynie główną przyczynę umieszczenia) – zazwyczaj niewydolność opiekuńczo – wychowawcza wynika z uzależnienia rodziców biologicznych od substancji psychoaktywnych (alkohol, narkotyki) bądź wiąże się z długotrwałą chorobą,

uniemożliwiająca prawidłowe sprawowanie funkcji opiekuńczo-wychowawczej (choroba psychiczna, upośledzenie umysłowe).

W przypadku stwierdzenia ustania przyczyny umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej organizator rodzinnej pieczy zastępczej informuje właściwy sąd o możliwości powrotu dziecka do jego rodziny, złączając opinię gminy lub podmiotu prowadzącego pracę z rodzinną i opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

b) piecza instytucjonalna:

Art 112 Kodeksu Rodzinnego i Opiekunczego stanowi, że Sąd umieszcza dziecko w instytucjonalnej pieczy zastępczej, jeżeli brak jest możliwości umieszczenia dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej lub z innych ważnych względów nie jest to zasadne.

Powiat łomżyński nie prowadzi własnej placówki opiekuńczo – wychowawczej, a zatem poszukuje miejsc dla swoich dzieci w placówkach prowadzonych przez inne powiaty.

W roku 2025 **dziewięćcioro wychowanków** z Powiatu przebywało w placówkach opiekuńczo – wychowawczych, w tym:

- 2 wychowanków w Placówce Opiekunczo – Wychowawczej w Łomży oraz 1 wychowanek w Placówce Opiekunczo – Wychowawczej w Łomży „Dom nad Narwią”;
- 2 wychowanków w Centrum Obsługi Placówek Opiekunczo – Wychowawczych w Zambrowie;
- 1 wychowanek w Placówce Opiekunczo – Wychowawczej „Nadzieja” w Białymstoku;
- 1 wychowanek w Placówce Opiekunczo – Wychowawczej „Radość” w Białymstoku;
- 1 wychowanek w Placówce Opiekunczo – Wychowawczej „Dom Nr 1” w Suwałkach;
- 1 wychowanek w Placówce Opiekunczo – Wychowawczej typu rodzinnego „Promyk” w Czuprynowie.

Zgodnie z Ustawą, w instytucjonalnej pieczy nie mogą być umieszczane dzieci poniżej 10 roku życia. Ustawodawca dopuszcza wyjątki w zakresie umieszczenia małych dzieci w instytucjonalnej pieczy – dziecko poniżej 10 roku życia może być umieszczone w placówce, gdy przebywa w niej jego matka lub ojciec albo rodzeństwo albo gdy przemawia za tym stan zdrowia dziecka.

W instytucjonalnej pieczy zastępczej na dzień 31.12.2025 r. łącznie przebywało 8 dzieci z terenu powiatu łomżyńskiego, wszystkie powyżej 10 roku życia.

1.1.3. Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo – wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielniania.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży w 2025 r. obejmowało opieką **siedemnaścioro** pełnoletnich wychowanków – **dwanaścioro** z rodzin zastępczych i **pięcioro** wychowanków z placówek opiekuńczo – wychowawczych.

W ubiegłym roku PCPR w Łomży udzielało wychowankom następujących form pomocy:

- pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki – 13 wychowankom,
- pomocy pieniężnej na usamodzielnienie – 3 wychowankom,
- pomocy na zagospodarowanie – w formie rzeczowej – 4 wychowankom,
- pracy socjalnej – 17 wychowankom.

Usamodzielnionym wychowankom udzielono wsparcia i specjalistycznej pomocy, zgodnie ze zgłaszanymi potrzebami, m.in poprzez monitorowanie realizacji zadań w umówionych terminach, wsparcie emocjonalne i motywowanie do podjęcia kolejnych zadań, udzielania informacji w zakresie przepisów związanych z procesem usamodzielniania.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami warunkiem otrzymania powyższych świadczeń jest złożenie przez osobę usamodzielnianą co najmniej miesiąc przed osiągnięciem pełnoletności indywidualnego programu usamodzielniania zatwierdzonego przez dyrektora powiatowego centrum pomocy rodzinie. Program opracowuje wychowanek wspólnie z opiekunem usamodzielnienia lub koordynatorem pieczy zastępczej. Aby umożliwić wychowankom opracowanie indywidualnego programu usamodzielniania, zgodnie z ich

indywidualnymi potrzebami i możliwościami. PCPR w Łomży proponuje wsparcie dla młodzieży przygotowującej się do sporzadzania programów.

1.1.4. Tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.

a) propagowanie rodziny pieczy zastępczej:

Promocją rodzinnej pieczy zastępczej w środowisku lokalnym, na stronach internetowych oraz w mediach zajmowało się Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży, realizując następujące działania

- prezentowano dobre wzorce na stronach internetowych PCPR w Łomży – kampania promująca rodzicielstwo zastępcze pn. „Juz jesteście?” oraz „Podaruj dziecku lepsze jutro – zostań rodzinną zastępczą”;
- 16 czerwca 2025 roku w parku Muzeum Przyrody – Dworze Lutosławskich w Drozdowie, odbył się piknik integracyjny pod hasłem "Pod Skrzydłami Anioła" oraz rozstrzygnięcie konkursu plastycznego na plakaty promujący rodzicielstwo zastępcze;

- PCPR w Łomży promuje pieczę zastępczą poprzez wystawę prac plastycznych wykonanych przez dzieci, które wzięły udział w konkursie plastycznym na plakaty promujący rodzicielstwo zastępcze Mała Galeria prezentowana jest w budynku Starostwa Powiatowego w Łomży;

- 19.11.2025 r. – Dyrektor PCPR w Łomży wystąpił w audycji Gość Dnia Radia Nadzieja – tematem rozmowy był dzień pracownika socjalnego, pomoc rodzicom zastępczym i osobom z niepełnosprawnościami.

b) szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Białymstoku, Ośrodek Adopcyjny Filii w Łomży przeprowadził w 2025 r. dwa szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezaawodowej. Oba szkolenia przeprowadzili certyfikowani trenerzy – pracownicy Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Białymstoku, Ośrodek Adopcyjnego Filii w Łomży. Szkolenia były prowadzone metodą warsztatową. Uczestnictwo w nich było bezpłatne.

Pierwsze szkolenie odbyło się w terminie od 09.09.2025 r. do 21.10.2025 r. na podstawie Programu Szkoleniowego „Rodzina” Słowarzyszenie Rodzin Adopcyjnych i Zastępczych „Pro Familia” w Krakowie. Program zatwierdzony decyzją MRIPS nr 17/2023/RZ z dnia 21.11.2023 r. Z powiatu łomżyńskiego w pierwszym cyklu szkoleniowym uczestniczyły 3 osoby, które sprawują funkcję rodziny niezaawodowej (spokrewnione z dziećmi).

Drugie szkolenie dla kandydatów zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezaawodowej odbyło się w terminie od 18.11.2025 r. do 30.12.2025 r. na podstawie programu „PRIDE – Rodzina Piecza Zastępcza”. Program zatwierdzony decyzją MRIPS Nr 15/2020/RZ z dnia 08.12.2020 r./DSR- 1.8207.56.2020.MK/) Do drugiego szkolenia PCPR w Łomży zgłosił 3 kandydatów na rodziców zastępczych, z tego jeden w związku z zamieszkiwaniem na terenie miasta Łomża został zakwalifikowany przez Centrum Usług Społecznych Dział Pieczy Zastępczej w Łomży. Kandydaci pochodzący z powiatu łomżyńskiego (2 osoby) są spokrewnieni z małoletnimi.

Kandydaci na rodziny zastępcze ukończyli szkolenia, otrzymując zaświadczenia kwalifikacyjne do pełnienia funkcji niezaawodowej rodziny zastępczej.

1.1.5. Prowadzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego.

Powiat Łomżyński nie ma placówek opiekuńczo – wychowawczych, ale w 2025 roku finansował pobyt swoich dzieci na terenie innych powiatów, tj. w Łomży, Zambrowie, Białymstoku i Suwałkach. W roku 2025 miesięczny koszt utrzymania dziecka w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej w Łomży wynosił 6,969 zł, w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej „Dom nad Narwią” w Łomży wynosił 7,191 zł, w Zambrowie 7,200 zł, w Białymstoku POW „Nadzieja” 8,361 zł, w Białymstoku POW „Radość” 8,361 zł, w Suwałkach POW „Dom Nr 1” 10,618,27 zł, oraz POW typu rodzinnego „Promyk” w Czuprynowie 9,376,14 zł, za którą opłata w 2025 r. nie została naliczona w związku z brakiem podpisanego porozumienia.

1.1.6. Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego.

W ramach współpracy Centrum Usług Społecznych w Łomży Dział Pieczy Zastępczej /dawniej Centrum Pieczy Zastępczej w Łomży/ w roku 2025 przeprowadzono następujące szkolenia dla rodzin zastępczych:

- w dniu 13.02.2025 r. 8 rodzin zastępczych uczestniczyło w szkoleniu „Zanim pojawi się problem. Jak reagować? Profilaktyka uzależnień”.
- w dniu 25.03.2025 r. 6 rodzin zastępczych uczestniczyło w szkoleniu „Jak w odpowiedzialny sposób korzystać z mediów cyfrowych”.
- w dniu 09.08.2025 r. 2 rodziny zastępcze uczestniczyły w wyjazdowych warsztatach szkoleniowo – terapeutycznych w Ośrodku Wypoczynkowym we Władysławowie.

Ponadto Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży przeprowadziło szkolenia dla rodzin zastępczych:

- w dniu 11.04.2025 r. 15 osób zastępcze uczestniczyły w szkoleniu „Komunikacja w procesie pomagania”.
- w dniu 19.08.2025 r. i 20.08.2025 r. łącznie 35 rodzin zastępczych uczestniczyło w szkoleniu „Jak zrozumieć nastolatka?”.

1.1.7. Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:

a) grup wsparcia,

Rodziny zastępcze mają zapewnioną możliwość spotkań, podczas których są analizowane bieżące trudności w opiece i wychowaniu dzieci powierzonych ich opiece. W okresie sprawozdawczym odbyły się trzy spotkania grupy wsparcia.

b) specjalistycznego poradnictwa.

Rodzicom zastępczym oraz dzieciom pozostającym pod ich opieką zostało zapewnione bezpłatne **poradnictwo psychologiczne oraz prawne**, które służyło wspieraniu rodzin w rozwiązywaniu problemów życiowych (w tym problemów

interpersonalnych, wychowawczych, psychospołecznych, problemów dotyczących przemycy w rodzinie).

1.1.8. Powołanie centrów administracyjnych do obsługi placówek opiekuńczo – wychowawczych.

Powiat łomżyński nie ma placówek opiekuńczo – wychowawczych, a zatem nie było potrzeby powoływania centrum.

1.1.9. Wyznaczenie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Zarządzeniem Nr 34 z dnia 14 października 2011 r. Starosta Łomżyński wyznaczył Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie łomżyńskim.

1.1.10. Zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich.

Przy umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży przekazywało rodzicom zastępczym informacje o stanie zdrowia dziecka, niezbędną dokumentację medyczną oraz udzielało pomocy w dotarciu do specjalistów.

1.1.11. Prowadzenie rejestru danych, o których mowa w art. 38d.

Zgodnie z art. 38d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jednostki samorządu terytorialnego zostały zobowiązane do prowadzenia i aktualizowania danych Centralnego Rejestru Pieczy Zastępczej (CRPZ), co jest kluczowe dla skutecznego funkcjonowania systemu pieczy zastępczej.

W Centralnym Rejestrze Pieczy Zastępczej są gromadzone wszelkiego rodzaju informacje dotyczące rodzin zastępczych i dzieci w nich przebywających. Dostęp do rejestru mają sędziowie rodzinni na etapie powierzenia kandydatom pieczy zastępczej nad dziećmi.

Rejestr, o którym mowa w art. 38d ust. 1, jest prowadzony przez starostę, organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, marszałka województwa i wojewodę za pomocą zapewnionego przez ministra właściwego do spraw rodziny systemu teleinformatycznego umożliwiającego prowadzenie tego rejestru, przekazywanie do niego danych, usuwanie z niego danych oraz udostępnianie z niego danych. Starosta Łomżyński upoważnił pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie do wprowadzania, aktualizowania i usuwania danych w CRPZ.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rejestr ten obejmuje

1. wykaz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, osób, które osiągnęły pełnoletniość przebywające w pieczy zastępczej oraz osób opuszczających rodzinną pieczę zastępczą jako niepełnoletnie,
2. wykaz osób posiadających pozytywną lub negatywną wstępną kwalifikację do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
3. wykaz kandydatów zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
4. wykaz rodzin zastępczych z podziałem na rodziny zastępcze spokrewnione, niezawodowe i zawodowe;
5. wykaz rodzinnych domów dziecka;
6. wykaz placówek opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych oraz interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych,
7. wykaz osób usamodzielnianych.

Pracownicy realizując nałożony ustawowo obowiązek wprowadzili niezbędne dane do wszystkich rejestrów CRPZ oraz stale je aktualizują.

1.1.12. Komplectowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży przekazuje niezbędną dokumentację dzieci rodzinom zastępczym, m. in. książeczki zdrowia, akty urodzenia, dokumenty szkolne.

1.1.13. Finansowanie:

a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo – wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo – terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu oraz pomocy dla usamodzielnianych wychowanków.

b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne.

Za finansowanie pobytu dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej odpowiada powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej.

Zgodnie z ustawą dla rodzin zastępczych przysługuje świadczenie na częściowe pokrycie wydatków związanych z utrzymaniem dziecka.

Tabela 3: Wysokość miesięcznego świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej.

Rodzaj rodziny:	Wysokość miesięcznego świadczenia na pokrycie częściowych kosztów utrzymania dziecka, zgodnie z ustawą nie niższe niż:	
	w przyrządki dziecka zrodzawce:	w przyrządki dziecka z niespełnosprawnością:
Spokrewniona	1 002 zł	1 308 zł
Niezawodowa	1 517 zł	1 823 zł
Zawodowa	1 517 zł plus koszty wynagrodzenia rodziny	1 823 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

W 2025 roku dyrektor PCPR wydał **83 decyzje administracyjne** dotyczące przyznania świadczeń rodzinnom zastępczym i pełnoletnim wychowankom z pieczy oraz **55 decyzji administracyjnych** dotyczących odpłatności rodziców biologicznych za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych (z czego 5 dotyczy ustalonej odpłatności).

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży w 2025 r. na pomoc dla 43 rodzin zastępczych i 17 pełnoletnich wychowanków wydatkowano ogółem kwotę **1.602.403,33 zł** z tego:

- kwota **519.841,15 zł** została zrefundowana przez inne powiaty, tj. Powiat Zambrowski, Wys. Mazowiecki, Grajewski, Miasto Łomża, Suwałki, Gruzdiadz, Kolno, M. Warszawa oraz Puszczyno na 37 dzieci przebywające w rodzinach zastępczych na terenie naszego powiatu.
  - kwotę **412.788,57 zł** PCPR w Łomży przekazało innym powiatom: wołomińskiemu, miastu Kolno, miastu Zambrów oraz miastu Łomża na 13 dzieci pochodzących z powiatu łomżyńskiego.
  - kwotę **507.386,66 zł** wydatkowano na 46 dzieci z naszego powiatu z rodzin zastępczych zamieszkujących na terenie powiatu łomżyńskiego.
  - kwotę **12.108,35 zł** wydatkowano na 1 dziecko cudzoziemski umieszczone w rodzinie zastępczej z naszego powiatu która zrefundował podlaski Urząd wojewódzki.
  - kwotę **150.278,60 zł** wydatkowano dla 17 wychowanków z rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych usamodzielniających się z tego:
    - 13 wychowanków z racji kontynuowania nauki otrzymało pomoc na ogólną kwotę 13.278,60 zł,
    - 3 wychowanków otrzymała pomoc pieniężną na usamodzielnienie w kwocie 12.496 zł
    - 4 wychowanków otrzymało pomoc rzeczową na zagospodarowanie w łącznej kwocie 20.000,00 zł
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży finansowało także koszty pobytu 8 wychowanków w placówkach opiekuńczo – wychowawczych. Na ten cel wydatkowano 631.459,02 zł, w tym:
- **229.881,60 zł** za 3 wychowanków w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej „Darm nad Narwią” w Łomży oraz Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej w Łomży.
  - **168.800 zł** za 2 wychowanków w Centrum Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Zambrowie,

- **107.905,10 zł** za 2 wychowankę w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej „Nadzieja” w Białymstoku i Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej „Radość” w Białymstoku,

- **124.872,32 zł** za 1 wychowankę w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej „Dom Nr 1 w Suwałkach”.

Wszystkie środki finansowe zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem.

Odpłatność gmin za pobyt dzieci w pieczy zastępczej

Od 2012 r. gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej (w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo – wychowawczej) partycyduje w wydatkach na opiekę i wychowanie dziecka ponosząc wydatki w wysokości:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następujących latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W 2025 r. wszystkie gminy z powiatu łomżyńskiego refundowały koszty pobytu dzieci w pieczy zastępczej w wysokości 10%, 30% i 50%. Łączny koszt gmin wyniósł **466 233,70 zł** (w latach ubiegłych wynosił odpowiednio: w roku 2024 – **446 327,92 zł**, w roku 2023 - **398 345,88 zł**, w roku 2022 – **444 319,99 zł**, w roku 2021 – **358 999,03 zł**, w roku 2020 – **268 914,18 zł**, w roku 2019 – **232 131,83 zł**, w roku 2018 – **201 636,92 zł**, w roku 2017 – **183 547,17 zł**, w roku 2016 – **146 852,5 zł**, w roku 2015 – **135 502,85 zł**, w roku 2014 – **68 366 zł**).

Tabela 4: Relundacja kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej przez gminę powiatu łomżyńskiego.

Gmina	Koszty pobytu relundowane przez gminę za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych	Koszty pobytu relundowane przez gminę za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	Łączna kwota relundacji
Jedwabne	69.154,40 zł	X	69.154,40 zł
Łomża	112.173,18 zł	106.272,26 zł	218.445,44 zł
Miastkowo	54.536,30 zł	X	54.536,30 zł
Nowogród	119.433,67 zł	X	119.433,67 zł
Piatnica	40.934,78 zł	X	40.934,78 zł
Przytulny	501 zł	X	501 zł
Śniardowo	36.734,86 zł	137.316,89 zł	174.051,75 zł
Wizna	11.193,78 zł	42.235 zł	53.428,78 zł
Zbójna	21.571,73 zł	X	21.571,73 zł
ŁĄCZNIE:	466.233,70 zł	285.824,15 zł	752.057,85 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zastawnych

Wytaczenie powództwa alimentacyjnego od rodziców biologicznych

Zgodnie z art. 38 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie wytacza powództwo o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych, w przypadku gdy od umieszczenia dziecka pieczy upłynął rok. W 2025 roku Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży złożył do Sądu Rejonowego Wydziału Rodzinnego i Nieletnich w Łomży ogółem 5 pozwów o alimenty na rzecz dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych. Wszystkie sprawy zostały zakończone. Sąd rodzinny zasądził alimenty od sześciorga rodziców biologicznych (sześć wyroków sądu)

- c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Białymstoku, Ośrodek Adopcyjny Filia w Łomży, przeprowadził dla Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży szkolenia rodzin zastępczych i kandydatów na rodziny zastępcze. O tej kwestii jest mowa w pkt. 1.1.4 b sprawozdania.

- 1.1.14. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży w 2025 r. przekazało elektronicznie dwa półroczne sprawozdania rzeczowo – finansowe Wojewodzie Podlaskiemu z zastosowaniem systemu informacyjnego.

- 1.1.15. Przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o której mowa w art. 193 ust. 8.

W 2025 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży nie przekazywało informacji do biura informacji gospodarczej.

1.2. Współpraca międzyinstytucjonalna.

W 2025 r. PCPR w Łomży ściśle współpracowało z

- ❖ **Centrum Usług Społecznych w Łomży – Dział Pieczy Zastępczej /dawne Centrum Pieczy Zastępczej w Łomży/**, w ramach współpracy zorganizowało dla rodzin zastępczych dwa szkolenia stażonarne oraz wyjazdowe warsztaty szkoleniowo – terapeutyczne w Ośrodku Wypoczynkowym we Władysławowie.

PCPR w Łomży zgodnie z art. 128-131 ustawy, dokonuje systematycznej oceny sytuacji dzieci przebywających w opiece zastępczej (dla dzieci poniżej 3 lat nie rzadziej niż co 3 miesiące, a dzieci powyżej 3 lat nie rzadziej niż co 6 miesięcy). Wywiagi z protokołów są przesyłane do Sądu Rodzinnego według właściwości.

Oceny dokonywane przez PCPR w Łomży – w roku 2025 zorganizowano 100 zespołów oceniających sytuację 59 małoletnich dzieci przebywających w rodzinach zastępczych spokrewnionych, niezawodowych i zawodowych.

Na posiedzenia zespołów zapraszani są: rodzice zastępczy, rodzice biologiczni (o ile nie są pozbawieni władzy rodzicielskiej), koordynatorzy: PCPR, przedstawiciele: Ośrodka Adopcyjnego Filia w Łomży, ośrodków pomocy społecznej, policji, kuratorów.

pedagogicy i wychowawcy ze szkół, specjaliści z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznych. W posiedzeniach biurowa udział również małoletni – jeżeli wiek i stopień dojrzałości dziecka na to pozwalają – ze względu na wprowadzony w nowelizacji ustawy obowiązek wysłuchania dziecka.

- **regulowanie sytuacji prawnej dzieci i zgłaszanie ich do adopcji.**

PCR w Łomży, zgodnie z art. 47 ust. 7 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wnioskuje do Sądu Rodzinnego o wydanie zarządzeń wobec trojga małoletnich dzieci celem uregulowania ich sytuacji prawnej. Zgłoszono do Ośrodka Adopcyjnego informacje o szesciorcu dzieci z uregulowaną sytuacją prawną. Troje dzieci zostało przyzysposobionych.

- **ośrodkami pomocy społecznej** m.in. w zakresie: zabezpieczania dzieci w pieczy zastępczej, gromadzenia dokumentacji niezbędnej do umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej rodzinnej i instytucjonalnej; urlopowania małoletnich dzieci do domu rodzinnego na czas wolny od nauki, ustalenia odpłatności rodziców biologicznych za pobyt swoich dzieci w rodzinach zastępczych; współpracę w budowaniu więzi oraz nawiązywaniu pozytywnych relacji dzieci z rodzinami biologicznymi; wymiany informacji na temat przyczyn trudnej sytuacji rodziny; jej potrzeb, istniejących zasobów własnych, środowiska, instytucjonalnych. Rodziny realizujące pracę z rodziną biologiczną (OPS) mają obowiązek monitorowania sytuacji rodziców biologicznych oraz uczestniczą w tworzeniu i realizacji Planów Pomocy Dzieciom umieszczonych w rodzinach zastępczych. Ośrodki Pomocy Społecznej z powiatu łomżyńskiego refundowały w ubiegłym roku koszty pobytu swoich dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach (10%, 30% i 50% świadczeń)

- **ze szkołami** kontaktowano się w celu ustalenia sytuacji dydaktyczno – wychowawczej dzieci, oceny współpracy rodziców biologicznych i rodziców zastępczych ze szkołą oraz współpracy w celu optymalnego wspierania podopiecznych w sprostaniu wymogom edukacyjnym

- **z sądami** polegała na sporządzaniu i przekazywaniu, zgodnie z terminami wskazanymi przez Usługę, ocen sytuacji małoletnich przebywających w rodzinach zastępczych wraz z oceną zasadności ich dalszego pobytu, sprawozdań dotyczących sytuacji rodziny, udzielonej pomocy oraz realizacji planu z rodziną zastępczą; regulowaniu sytuacji prawnej dzieci, wnioskowaniu o alimenty na rzecz dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo – wychowawczych; badaniu sytuacji małoletnich

przebywających w rodzinach biologicznych pod kątem tego czy zachodzi potrzeba ich zabezpieczenia w pieczy; w sprawach urlopowania małoletnich dzieci do domu rodzinnego.

- **z kuratorami zawodowymi i społecznymi** w celu wymiany informacji o swoich klientach.

- **z innymi powiatowymi centrami pomocy rodzinie** zawierające porozumienia w sprawie przyjęcia, warunków pobytu oraz wysokości wydatków na opiekę i wychowanie dzieci przebywających w rodzinach zastępczych i placówkach

W roku 2025 r. powiat łomżyński zawarł 7 **nowych porozumień** z innymi powiatami.

Współpraca międzyinstytucjonalna jest niezbędna do zapewnienia dzieciom przebywającym w pieczy zastępczej optymalnych warunków do rozwoju. Rodziny zastępcze borykają się na co dzień z wieloma problemami w prawidłowym sprawowaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Z obserwacji pracowników Organizatora wynika, iż istnieje duże zapotrzebowanie na wsparcie specjalistyczne rodzin zastępczych, zwłaszcza spokrewnionych wychowujących nastolatków, które obok problemów finansowych borykają się z poważnymi problemami wychowawczymi. Przepsać pokoleńowa znacznie utrudnia dziadkom porozumienie z dojrzejącym, zbudowanym nastolatkiem. Metodzieży umieszczonej w rodzinach zastępczych trudno uniknąć dziedziczenia określonych patologii rodzinnych – nieodpowiedzialności, słabych więzi emocjonalnych, bezradności, zaś dziadkowie czasami powielają wzorce i metody wychowawcze stosowane – bez powodzenia – wobec własnych dzieci. Rodzice zastępczy potrzebują wsparcia w zakresie rozwiązywania umiejętności wychowawczych, komunikacji, konstruktywnego rozwiązywania sytuacji trudnych oraz wiedzy dotyczącej potrzeb rozwojowych dzieci powierzonych ich pieczy. Szczególnego wsparcia wymagają również rodziny z dziećmi niepełnosprawnymi, których wychowywanie implikuje konieczność stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Problemem jest również fakt, iż na naszym terenie brakuje specjalistów pracujących z dziećmi z pewnego rodzaju schorzeniami typu: FAS czy rzadkimi chorobami genetycznymi.

II. Domy pomocy społecznej

Zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 roku, poz. 1214, ze zm.) „Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, a której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej”.

Wyróżnia się następujące typy domów pomocy dla:

- 1) osób w podeszłym wieku,
- 2) osób przewlekłe somatycznie chorych,
- 3) osób przewlekłe psychicznie chorych,
- 4) dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie,
- 5) dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie,
- 6) osób niepełnosprawnych fizycznie,
- 7) osób uzależnionych od alkoholu

Powiat Łomżyński prowadzi dwa domy pomocy społecznej, które mają zezwolenia wydane przez Wojewodę Podlaskiego na czas nieokreślony:

- **Dom Pomocy Społecznej Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej im. Wiktorii Kowalewskiej w Łomży, przy ul. Sikorskiego 222** dla 30 osób w podeszłym wieku oraz Filia Domu w Kownatach 85, gm. Piątnica dla 20 osób przewlekłe psychicznie chorych.

- **Dom Pomocy Społecznej pw. św. Franciszka z Asyżu w Tykocinie Caritas Diecezji Łomżyńskiej** dla 56 osób przewlekłe psychicznie chorych (kobiet)

Na dzień 31 grudnia 2025 roku w domach pomocy społecznej przebywało 106 mieszkańców, z tego:

- skierowanych przed 2004 rokiem – 15 mieszkańców,
- skierowanych i umieszczonych po 2004 roku – 91 mieszkańców

Na osoby skierowane do domów pomocy społecznej przed 1 stycznia 2004 roku, powiat otrzymuje dotacje celową.

Osoby ponoszą miesięczną odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej w wysokości 70% posiadanego dochodu.

Dla osób skierowanych i umieszczonych w domach po 1 stycznia 2004 r. zgodnie z art. 60, ust. 1 ustawy o pomocy społecznej – pobyt w domu pomocy społecznej jest odpłatny do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania.

Opłatę za pobyt w domu wnoszą w kolejności:

- 1) mieszkaniec domu, nie więcej niż 70% dochodu,
- 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi, zgodnie z zawartą umową z gminą,
- 3) gmina, z której osoba została skierowana – w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej, a opłatą mieszkańca i rodziny.

W kwestii domów pomocy społecznej Dyrektor PCPR w Łomży wydał 50 decyzji administracyjnych.

Na dzień 31 grudnia 2025 r. na umieszczenie w DPS oczekiwano 7 osób, w tym: na Dom Pomocy Społecznej w Łomży – 3 osoby, na Dom Pomocy Społecznej w Kownatach – 1 osoba i na Dom Pomocy Społecznej w Tykocinie – 3 osoby. Na liście oczekujących znajdują się jeszcze 4 osoby, które zwróciły się o odroczenie terminu przyjęcia do DPS w Tykocinie.

Domy Pomocy Społecznej działające na zlecenie Powiatu Łomżyńskiego świadczą swoim podopiecznym usługi: bytowe, opiekuńcze i wspomagające na poziomie obowiązkowego standardu w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nich przebywających. I tak:

1. bytowe:

- a) miejsce zamieszkania,
- b) wyżywienie,
- c) odzież i obuwie,
- d) utrzymanie czystości.

2. opiekuńcze polegające na:

- a) udzielaniu pomocy w podstawowych czynnościach życiowych,
- b) pielęgnacji,
- c) niezbędnej pomocy w załatwianiu spraw osobistych.

3. wspomagające, polegające na:

- umożliwieniu udziału w terapii zajęciowej,
- podnoszeniu sprawności i aktywizowaniu mieszkańców domu,
- umożliwieniu zaspokojenia potrzeb religijnych i kulturalnych,
- zapewnieniu warunków do rozwoju samodzielności mieszkańców domu,
- symulowaniu nawiązywania, utrzymywania i rozwijania kontaktu z rodziną i społecznością lokalną,
- działaniu zmierzającym do usamodzielnienia mieszkańca domu w miarę jego możliwości,
- pomocy usamodzielniającemu się mieszkańcowi domu w podjęciu pracy, szczególnie mającej charakter terapeutyczny, jeżeli mieszkaniec spełnia warunki do takiego usamodzielnienia,
- zapewnieniu bezpiecznego przechowywania środków pieniężnych i przedmiotów wartościowych,
- finansowaniu mieszkańcowi domu nieposiadającemu własnego dochodu wydatków na niezbędne przedmioty osobistego użytku, w kwocie nieprzekraczającej 30% zasiłku stałego o którym mowa w ustawie o pomocy społecznej,
- zapewnieniu przestrzegania praw mieszkańców domu oraz zapewnieniu mieszkańcom dostępności do informacji o tych prawach,
- sprawnym wnoszeniu i zaklatowaniu skarg i wniosków mieszkańców domu.

Organizacja domów pomocy społecznej: zakres i poziom usług świadczonych przez domy uwzględnia w szczególności wolność, intymność, godność i poczucie bezpieczeństwa mieszkańców oraz stopień ich fizycznej i psychicznej sprawności.

Dla każdego mieszkańca opracowywane są indywidualne plany wsparcia, które koordynują „pracownicy pierwszego kontaktu” działający w ramach zespołu terapeutyczno – opiekuńczego. Domy pomocy zapewniają swoim mieszkańcom kontakty z rodziną i opiekunami prawnymi. Podopieczni jeżdżą do swoich domów rodzinnych i są odwiedzani na miejscu w DPS. Nieliczna grupa jest samotna i pozostaje w Domu.

Domy pomocy społecznej są kontrolowane przez Podlaski Urząd Wojewódzki Wydział Polityki Społecznej w Białymstoku w zakresie przestrzegania standardów usług, Sądów Sądów Rodzinnych w Łomży i Białymstoku (opieka nad osobami całkowicie ubezwłasnowolnionymi i skierowanymi do DPS na podstawie postanowienia Sądu – bez ich

zgody) oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży. W 2025 r. PCPR w Łomży nie kontrolował DPS.

2.1. Dom Pomocy Społecznej PKPS im. Wiktorii Kowalewskiej w Łomży.

Dom Pomocy Społecznej im. Wiktorii Kowalewskiej w Łomży prowadził Polski Komitet Pomocy Społecznej na dlecanie Starosty Łomżyńskiego. Płacówka dysponuje 30 miejscami. Na dzień 31 grudnia 2025 r. w DPS przebywało **3 mieszkańców umieszczonych przed 1 stycznia 2004 r.** utrzymany wanych z dotacji celowej budżetu państwa i **27 mieszkańców umieszczonych po 1 stycznia 2004 r.**, za których koszt poza mieszkańcem ponosi rodzina i gmina z której pensjonariusz pochodzi.

W 2025 r. koszt utrzymania mieszkańca w Domu Pomocy Społecznej w Łomży wynosił **6 620 zł miesięcznie**.

Charakterystyka mieszkańców.

Na koniec okresu sprawozdawczego w Domu przebywało **30 mieszkańców**, w tym **20**

mężczyźni i 10 kobiet w wieku:	
• od 51 do 60 lat	– 4 osoby, w tym 3 mężczyzn,
• od 61 do 70 lat	– 10 osób, w tym 8 mężczyzn,
• od 71 do 80 lat	– 9 osób, w tym 6 mężczyzn,
• od 81 do 90 lat	– 7 osób, w tym 3 mężczyzna.

Z ogólnej liczby mieszkańców:

Sprawność:

- 3 osoby, ponuszają się bardzo słabo tylko przy pomocy opiekuna,
- 10 osób jest samodzielnych,
- **6 osób leżących,**
- 8 osób poruszających się przy pomocy sprzętu ortopedycznego (wózek inwalidzki – 2 osoby, tójnig – 1 osoba, chodzik – 4 osoby, laska – 1 osoba).

Spożywanie posiłków

- 3 osoby wymagają karmienia,
- 27 osób jest samodzielnych w spożywaniu posiłków.

Pielęgnacja i higiena:

- **25 osób jest pampersowanych,**
- 5 osób samodzielnie dba o higienę.

Główne schorzenia mieszkańców:

- choroby odległe, w tym choroba Alzheimera,
- nadeśnienie tętnicze,
- stany po udarze mózgu, niedowłady,
- cukrzyca,
- choroby tarczycy,
- schizofrenia,
- upośledzenie umysłowe,
- parkinson.

Na dzień 31.12.2025 r. w DPS przebywało **14 osób ubezwłasnowolnionych całkowicie**. Opiekunami prawnymi osób ubezwłasnowolnionych byli: członkowie rodzin (8 osób), pracownicy DPS i OPS (6 osób).

W okresie od 1 stycznia 2025 r. do 31 grudnia 2025 r. na podstawie decyzji Dyrektora i pracownika socjalnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży w Domu Pomocy Społecznej PKPS w Łomży, ul. Sikorskiego 222 zostało umieszczonych **14 mieszkańców**.

W okresie objętym sprawozdaniem **6 osób zmarło i 8 zrezygnowało z pobytu**. Pogrzebami 5 mieszkańców zajmowały się rodziny, 1 DPS

Z ogólnej liczby osób przebywających w DPS:

- 28 osób posiada stopień znaczący lub I grupę inwalidzką,
- 2 osoby posiadają stopień umiarkowany lub II grupę inwalidzką.

Z ogólnej liczby 30 mieszkańców:

- 4 osoby mają zasilek stały,
- 8 osób ma renty z KRUS lub ZUS,
- 18 osób ma emerytury z KRUS lub ZUS,
- 1 osoba ma zasilek okresowy.

Na koniec 2025 r. mieszkańcy umieszczeni po 1 stycznia 2004 r. na tzw. „nowych zasadach” (27 osób) pochodzili z następujących gmin:

Lp.	Gmina / Miasto	Liczba osób
1.	Miasto Łomża	13
2.	Przytuły	1
3.	Miasto Mława	1
4.	Miasto – Gmina Jedwabne	1
5.	Miaskowo	1
6.	Miasto Kolno	2

7.	Wizna	1
8.	Miasto Zambrow	1
9.	Pajmice	2
10.	Miasto Białystok	3
11.	Gmina Radziłów	1
Razem:		25

Zdecydowaną większość stanowią mieszkańcy Miasta Łomży (13 osób). Miesięczny koszt utrzymania tych osób wyniósł **86 060 zł (wg średniego kosztu utrzymania mieszkańca w DPS – 6 620 zł miesięcznie)**. Kwotę **19 860 zł** płaci za 3 podopiecznych Miasto Białystok, kwotę **13 240 zł** za 2 podopiecznych Gmina Pajmice i Miasto Kolno. Pozostałe gminy ponoszą koszt **6 620 zł** za 1 podopiecznego.

W zakresie usług bytowych Dom zapewnia miejsce zamieszkania w budynku 3 kondygnacyjnym, bez barier architektonicznych, wyposażonym w windę osobową oraz system instalacji przeciwpożarowej i przyrywowej

W celu określenia indywidualnych potrzeb mieszkańca oraz zakresu usług powołany jest zespół terapeutyczny - opiekuńczy, którego zadaniem jest opracowanie indywidualnych planów wsparcia mieszkańca oraz wspólna z mieszkańcem ich realizacja.

W 2025 r. w skład Zespołu Terapeutycznego – Opiekuńczego działającego w Domu Pomocy Społecznej PKPS w Łomży wchodziło **17 pracowników**.

2.2. Dom Pomocy Społecznej PKPS – filia w Kownatach.

W dniu 24 marca 2015 r. Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Okręgowy w Łomży uruchomił Filię Domu Pomocy Społecznej w Kownatach dla 20 osób (kobiet i mężczyzn) przewlekle psychicznie chorych. Na koniec grudnia 2025 r. w placówce przebywało 20 osób, z czego **11 było ubezwłasnowolnionych, tym 7 całkowicie i 4 częściowo**. Opiekunami prawnymi tych mieszkańców są członkowie rodzin (4 osoby), pracownicy DPS (3 osoby), radcy prawni (2 osoby) i 2 inne osoby wyznaczone przez Sąd.

W 2025 r. koszt utrzymania mieszkańca w Domu Pomocy Społecznej PKPS – filii w Kownatach wynosił **6 620 zł miesięcznie**.

Charakterystyka mieszkańców.

Na koniec okręsu sprawozdawczego w Domu przebywało 20 mieszkańców w wieku:

- od 30 do 40 lat – 4 osoby,
- od 41 do 50 lat – 3 osoby,
- od 51 do 60 lat – 5 osób,
- od 61 do 70 lat – 3 osoby,
- od 71 do 80 lat – 5 osób.

Z ogólnej liczby mieszkańców:

Sprawność:

- 8 osób wymaga pomocy opiekuna przy wykonywaniu codziennych czynności,
- 12 osób jest samodzielnych w czynnościach dnia codziennego,
- 2 osoby poruszają się przy pomocy sprzętu ortopedycznego (wózek, chodzik).

Spożywanie posiłków:

- wszyscy mieszkańcy spożywają posiłki samodzielnie

Pielęgnacja i higiena:

- 2 osoby są pampersowane.

Główne schorzenia mieszkańców:

- różne odmiany schizofrenii (paranoiadna, katatoniczna, niezróżnicowana),
- organiczne zaburzenia osobowości,
- choroby ośpienne, w tym choroba Alzheimera,
- choroba dwubiegunowa,
- nadsłiszenie techniczne,
- stany po udarze mózgu, niedowłady,
- cukrzyca,
- choroby tarczycy,
- upośledzenie umysłowe,
- zaburzenia poalkoholowe,
- choroby nowotworowe.

W 2025 r. w Domu Pomocy Społecznej w Kownatach przebywało **19 mieszkańców „na nowych zasadach”**, tj. skierowanych po 1 stycznia 2004 r. przez gminę, z których pochodzią i **1 mieszkaniec na starych zasadach** umieszczony w DPS przed 1 stycznia 2004 r., którego pobyt finansowany jest z dotacji celowej budżetu państwa

Na koniec 2025 r. mieszkańcy pochodzili z następujących gmin

Lp.	Gmina / Miasto	Liczba
1.	Miaskowo	1

2.	Wizna	1
3.	Przytulny	1
4.	Miasto Łomża	3
5.	Gmina Łomża	2
6.	Miasto Dąbrowa Białostocka	2
7.	Piątnica	2
8.	Miasto Grajewo	2
9.	Śniadowo	1
10.	Miasto Białystok	1
11.	Miasto Zambrów	2
12.	Miasto Wasilków	1
	Razem:	19

Kwotę **19 860 zł miesięczne** płaci Miasto Łomża za pobyt swoich 3 mieszkańców, kwotę po **13 240 zł** płaci **5 gmin** za pobyt swoich mieszkańców w DPS w Kownatach, tj. Gmina Łomża, Miasto Dąbrowa Białostocka, Gmina Piątnica, Miasto Grajewo, Miasto Zambrów. Pozostałe gminy ponoszą koszt w kwocie **6 620 zł miesięcznie na I podopiecznego**.

W okresie od 1 stycznia 2025 r. do 31 grudnia 2025 r. w Domu Pomocy Społecznej PKPS w Łomży Filia w Kownatach nie umieszczono żadnych osób. Nie było też odejść z DPS.

Z ogólnej liczby osób przebywających w DPS:

- 13 osób posiada stopień umiarkowany (lub całkowitą niezdolność do pracy),
- 7 osób posiada stopień umiarkowany (lub całkowitą niezdolność do pracy).

Z ogólnej liczby 20 mieszkańców:

- 1 osoba utrzymuje się z dzierżawy ziemi,
- 1 osoba ma zasilek stały,
- 1 osoba pracuje,
- 12 osób ma renty z KRUS i ZUS,
- 5 osób ma emerytury z KRUS i ZUS.

Dom Pomocy Społecznej mieści się na parterze w budynku 2 kondygnacyjnym, bez barier architektonicznych, wyposażonym w windy osobową oraz system instalacji przeciwpożarowej i przyzywowej. Na piętrze znajduje się Środowiskowy Dom Samopomocy. W celu określenia indywidualnych potrzeb mieszkańca oraz zakresu usług powołany jest zespół terapeutyczny - opiekuńczy, którego zadaniem jest opracowanie indywidualnych planów wsparcia mieszkańca oraz wspólna z mieszkańcem ich realizacja.

W 2025 r. skład Zespołu działającego w Domu Pomocy Społecznej PKPS w Łomży wchodziło 11 pracowników zatrudnionych na umowę o pracę

2.3. Dom Pomocy Społecznej pw. Św. Franciszka z Asyżu w Tykocinie.

Dom Pomocy Społecznej pw. Św. Franciszka z Asyżu w Tykocinie prowadzi Caritas Diecezji Łomżyńskiej na zlecenie Starosty Łomżyńskiego. Decyzją nr PS-V.9423.5.2016.MN z dnia 27.04.2016 r. Wojewoda Podlaski zwiększył liczbę miejsc w DPS z 54 do 56.

Placówka dysponuje 56 miejscami dla kobiet przewlekle psychicznie chorych. Na koniec 2025 r. w DPS przebywało 11 mieszkanek umieszczonych przed 1 stycznia 2004 r. utrzymywanych z dotacji celowej budżetu państwa i 45 mieszkanek umieszczonych po 1 stycznia 2004 r., za których koszty poza mieszkaniem ponosi rodzina i gmina z której pensjonariuszka pochodzi.

W 2025 r. koszty utrzymania mieszkanki w Domu Pomocy Społecznej w Tykocinie wynosił 5 995 zł miesięcznie.

Na koniec okresu sprawozdawczego w Domu przebywało 56 mieszanek w wieku:

- od 18 do 39 lat – 3 osoby,
- od 40 do 59 lat – 21 osoby,
- od 60 do 64 lat – 7 osób,
- od 65 do 74 lat – 12 osób,
- od 75 do 79 lat – 3 osoby,
- 80 lat i więcej – 10 osób.

Z ogólnej liczby mieszanek:

Spraność:

- 13 osób wymaga całkowitej pomocy przy wykonywaniu codziennych czynności,
- 19 osób wymaga częściowej pomocy przy wykonywaniu codziennych czynności,
- 24 osoby są samodzielne,
- nie ma osób leżących,
- 19 osób porusza się na wózkach inwalidzkich,
- 6 osób porusza się przy pomocy sprzętu ortopedycznego (4 osoby – balkonik, 2 osoby – łaska).

Spojzwanie postkow:

- 7 osoba wymaga karmienia.

- 4 osoby wymaga pomocy opiekuna przy karmieniu,
- 31 osób jest na dietach (wątrobowej, wegetariańskiej, cukrzycowej, bezmlecznej, bezglutenowej).

Higiiena i pielęgnacja

- 20 osób jest pampersowanych

Główne schorzenia mieszanek:

- schizofrenia różnego typu (paranoidalna, rezydualna, nie różnicowana, hebefreniczna)
- zespół psychoorganiczny,
- uposiedzenie umysłowe (umiarkowane, znaczne),
- choroby ośrodkowe, w tym choroba Alzheimera,
- zaburzenia depresyjne,
- organiczne zaburzenia, urojeniowe, nastroju, osobowości i zachowania,
- epilepsja,
- parkinsonizm,
- choroba Huntingtona.

Na dzień 31.12.2025 r. w DPS przebywało 19 osób ubezwłasnowolnionych, w tym 15 osób całkowicie, których opiekunami prawnymi są: członkowie rodziny, rada prawy (1 osoba) i pracownik DPS (3 osób) oraz 4 osoby częściowo ubezwłasnowolnione.

W okresie od 1 stycznia 2025 r. do 31 grudnia 2025 r. decyzją Dyrektora i pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży w DPS w Tykocinie zostało umieszczonych 8 osób. W okresie objętym sprawozdaniem 6 osób zmarło. Pogrzebami mieszanek zajmowały się rodziny i jednej DPS.

Z ogólnej liczby 56 mieszanek:

- 19 osób pobiera emeryturę,
- 34 osoby pobierają rentę,
- 3 osoby pobierają zasiłek stały.

Na koniec 2025 r. mieszkanki umieszczone po 1 stycznia 2004 r. na tzw. „nowych zasadach” (45 osoby) pochodzily z następujących gmin:

Lp.	Gmina / Miasto	Liczba osób
1.	Miasto Bielszok	9
2.	Miasto Łomża	3
3.	Miasto – Gmina Michalowo	3
4.	Miasto – Gmina Tykocin	4

5	Gmina Zawady	1
6	Rutki	1
7	Miasto Ciechanowiec	1
8	Miasto Zambrów	2
9	Miasto Hajnówka	1
10	Gmina Kobylin Borzymy	1
11	Trzebieże	1
12	Miasto Dąbrowa Białostocka	2
13	Gmina Wysokie Mazowieckie	2
14	Bratisk	1
15	Gmina Grzegewo	1
16	Miasto Supraśl	2
17	Gmina Turosl	1
18	Miasto Kryszyń	1
19	Miasto Lapy	1
20	M - G Nowogród	1
21	Gmina Gródek	2
22	M - G Lipsk	2
23	Gmina Krupno	1
24	M - G Choroszcz	1
	Razem:	45

Zdecydowaną większość stanowią mieszkańcy Miasta Białegostoku (9 osób).

Miesięczny koszt utrzymania tych osób wynosi **50 355 zł (wcluding średniego kosztu utrzymania mieszkańca w DPS – 5 995 zł miesięcznie)**. Kwotę **23 980 zł** płaci za swoje 4 mieszkańcy M – G, Tykocin, kwotę **17 985 zł** płaci Miasto – Gmina Michałowo i Miasto Łomża za swoje 3 mieszkańcy, zaś kwotę **11 990 zł** przekazują na konto DPS Miasto Zambrów, Miasto Dąbrowa Białostocka, M Supraśl, G. Wysokie Mazowieckie i M – G Lipsk. Pozostałe gminy ponoszą koszt **5 995 zł** za swoją 1 mieszkanke.

W zakresie usług bytowych Dom zapewnia miejsce zamieszkania w budynku dwukondygnacyjnym bez barier architektonicznych, wyposażonym w windę oraz system instalacji przeciwpożarowej i przyzywowej. Mieszkaney zamieszkują w 15 pokojach, spełniających wymogi obowiązującego standardu. Dom zapewnia mieszkańcom 3 posiłki dziennie, z uwzględnieniem zalecanych diet.

W celu określenia indywidualnych potrzeb mieszkańca oraz zakresu usług powołany jest Zespół terapeutyczny - opiekuńczy, którego zadaniem jest opracowanie indywidualnych planów wsparcia mieszkańca oraz wspólna z mieszkańcem ich realizacja.

W 2025 r. skład Zespołu działającego w Domu Pomocy Społecznej w Tykocinie wchodziło **36 pracowników**.

W budynku należącym do Caritas Diecezji Łomżyńskiej, w którym mieści się Dom Pomocy Społecznej większą część poddasza zajmuje **Środowiskowy Dom Samopomocy**, który przeznaczony jest dla 20 mieszkańców miasta i gminy Tykocin. Jest to placówka typu **A, B i C (typ A – dla osób przewlekle psychicznie chorych, typ B – dla osób upośledzonych umysłowo i typ C – dla osób wykazujących inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych)**. Dom Pomocy Społecznej współpracuje ze Środowiskowym Domem Samopomocy poprzez różne spotkania organizacyjne oraz wspólne wyjazdy. Pokoje spełniają wymagane standardy i wyposażone są w meble i niezbędny sprzęt. Pomieszczenia są czyste i estetyczne. W ramach zajęć odbywają się różnego rodzaju treningi mające na celu usamodzielnienie uczestników. Posiłki przyrządzane są w ramach treningu kulinarne

III. Realizacja zadań pomocy społecznej z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat

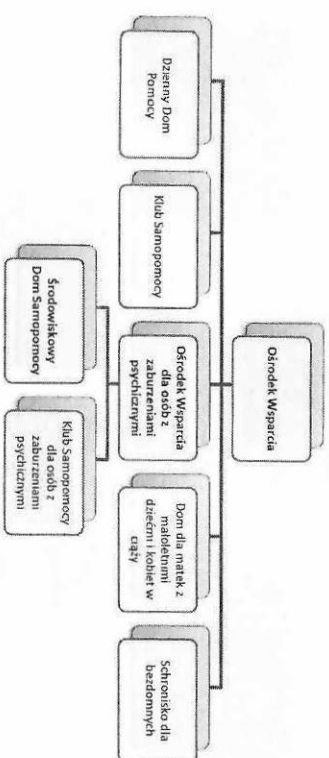
3.1. Środowiskowy Dom Samopomocy w Kownatach.

Zgodnie z art. 20 ust. 1, pkt 2 ustawy o pomocy społecznej – „Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy prowadzenie i rozwój *infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi*”.

Osobom, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, mogą być przyznane usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze lub posiłek, świadczone w ośrodku wsparcia³.

Ośrodkami wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi są: środowiskowy dom samopomocy lub klub samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych wymagają pomocy do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności w celu zwiększenia zaradności i samodzielności życiowej, a także ich integracji społecznej.

Rysunek 7: Struktura organizacyjna ośrodków wsparcia w Polsce.

Źródło: opracowanie własne na podstawie ustawy o pomocy społecznej

³ Zgodnie z art. 51 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej

Na terenie powiatu łomżyńskiego funkcjonuje jeden środowiskowy dom samopomocy o zasięgu ponadmiejscowym – **Środowiskowy Dom Samopomocy w Kownatach** (do dnia 31 grudnia 2015 roku funkcjonujący pod nazwą Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla Osob z Zaburzeniami Psychicznymi w Kownatach).

Środowiskowy Dom Samopomocy w Kownatach prowadzony jest przez Polski Komitet Pomocy Społecznej – Zarząd Okręgowy w Łomży na zlecenie Powiatu Łomżyńskiego. Podstawowym zadaniem Domu jest świadczenie usług w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauczaniu i rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym.

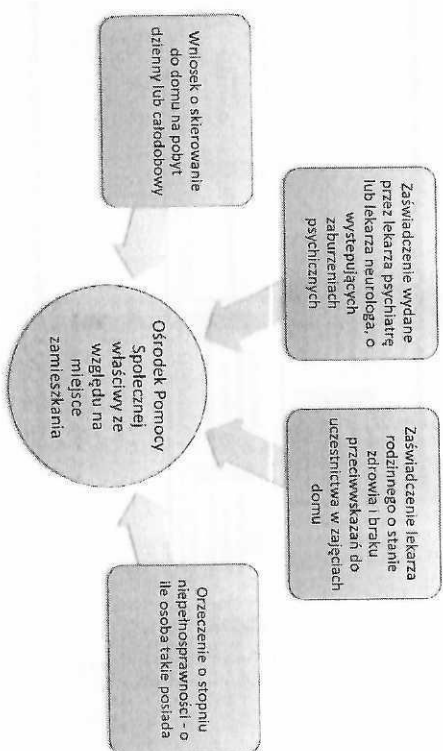
ŚDS w Kownatach posiada 53 miejsca dziennego pobytu (w tym 8 miejsce z możliwością całonocnego pobytu) dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W kwestii dziennego pobytu Ośrodek funkcjonuje od poniedziałku do piątku w godzinach od 7⁰⁰ do 15⁰⁰, w tym co najmniej przez 6 godzin dziennie prowadzone są zajęcia z uczestnikami, a pozostały czas przeznaczony jest na czynności porządkowe, przygotowanie zajęć, prowadzenie dokumentacji, a także zapewnienie opieki uczestnikom w trakcie dowożenia na zajęcia i odwożenia po zajęciach.

Osoby korzystające z miejsca całonocnego pobytu mają zapewnione usługi odpowiednie do ich niezbędnych potrzeb, w tym co najmniej 10 godzin na dobę przeznaczają się na czas wolny i wypoczynek nocny uczestników.

Okres korzystania z miejsca całonocnego pobytu w Domu nie może być jednorazowo dłuższy niż 3 miesiące, z możliwością przedłużenia do 6 miesięcy w uzasadnionych przypadkach, przy czym maksymalny okres pobytu całonocnego osoby w roku kalendarzowym nie może być dłuższy niż 8 miesięcy.

Osoby zainteresowane skierowaniem do ŚDS w Kownatach wniosok o skierowanie na pobyt dzienny lub całonocowy składają do ośrodka pomocy społecznej właściwego na miejsce swojego zamieszkania, dołączając zaświadczenie lekarskie, wydane przez lekarza psychiatrę lub lekarza neurologa, o występujących zaburzeniach psychicznych oraz zaświadczenie lekarza rodzinnego o stanie zdrowia i o braku przeciwwskazań do uczestniczenia w zajęciach domu wraz z informacją o sprawności w zakresie lokomocji osób niepełnosprawnych fizycznie, a także orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, o ile osoba takie posiada.

Rysunek 8: Procedura ubiegania się o skierowanie do ŚDS.

Źródło: opracowanie własne na podstawie rozporządzenia MOPS w sprawie ŚDS

Po skompletowaniu dokumentacji ośrodki pomocy społecznej przekazują wniosek wraz z dokumentami i rodzinnym wywiadem środowiskowym do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży w celu wydania decyzji administracyjnej o skierowaniu do ŚDS.

Na dzień 31 grudnia 2025 roku w Środowiskowym Domu Samopomocy w Kownatach przebywało 55 osób (w tym 2 osoby skierowane na zastępstwo), z czego:

- typu A – osoby przewlekłe psychicznie chore – 28 osób,
- typu B – osoby z niepełnosprawnością intelektualną – 27 osób

W okresie sprawozdawczym na zajęcia dziennie organizowane przez ŚDS uczęszczało łącznie 59 osób. Z wszystkich osób uczęszczających na zajęcia 19 to kobiety, a 40 to mężczyźni. Wiek uczestników plasował się w przedziale od 22 lat do 77 lat. Wśród uczestników 11 osób było ubezwłasnowolnionych całkowicie, ich opiekunami prawnymi są członkowie rodziny. Główne schorzenia uczestników Domu to: niepełnosprawność intelektualna, schizofrenia oraz zaburzenia neurologiczne. Jedemu uczestników posiadało niepełnosprawność sprzężoną. W 2025 roku w ŚDS w Kownatach nie było osób korzystających z pobytu całonocowego.

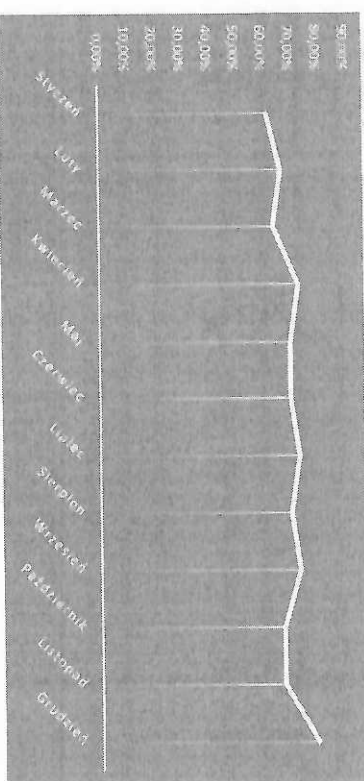
Na 59 uczestników ŚDS najwięcej – 31 osób (53%) posiadało orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, 24 osoby (41%) legitymowało się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, a 4 uczestników Ośrodka pomimo występowania zaburzeń psychicznych nie miało orzeczonego stopnia niepełnosprawności.

W 2025 roku średnia frekwencja uczestników dziennego pobytu wyniosła

69,58%. W poszczególnych miesiącach frekwencja przedstawiała się następująco:

- styczeń 2025 – 62 %
- luty 2025 – 67 %
- marzec 2025 – 64 %
- kwiecień 2025 – 73 %
- maj 2025 – 70 %
- czerwiec 2025 – 70 %
- lipiec 2025 – 73 %
- sierpień 2025 – 70 %
- wrzesień 2025 – 73 %
- październik 2025 – 67 %
- listopad 2025 – 67 %
- grudzień 2025 – 79 %

Rysunek 9: Frekwencja uczestników ŚDS w Kownatach w poszczególnych miesiącach roku.

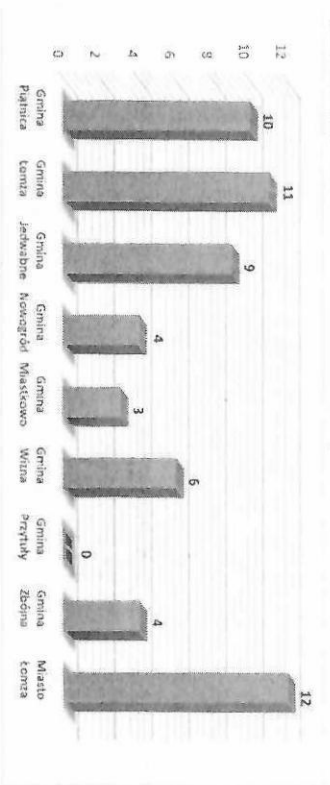

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania z działalności ŚDS w Kownatach za 2025 rok

Najwyższą frekwencję pobytu uczestników w ŚDS w Kownatach odnotowano w miesiącu grudniu 2025 roku, osiągając maksymalnie 79%. Najmniejsza frekwencja (62%) była w miesiącu styczeń 2025 r.

Uczestnicy SDS pochodzą głównie z terenu powiatu łomżyńskiego – 47 osób (z gmin: Piątnica – 10 osób, Gmina Łomża – 11 osób, Jedwabne – 9 osób, Nowogród – 4 osoby, Maskowo – 3 osoby, Wizna – 6 osób, Zbójna – 4 osoby). Ponadto na podstawie zawartego porozumienia z usług Domu korzystało 12 mieszkańców miasta Łomża.

Rysunek 10: Liczba uczestników SDS w Kownatach wg miejsca zamieszkania.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych IV PR w Łomży.

Uczestnicy dziennego pobytu na zajęcia organizowane w SDS dowożeni byli z terenu osmiu gmin powiatu łomżyńskiego (łącznie z 35 różnych miejscowości) oraz z miasta Łomża. Dowóz odbywał się czterema samochodami: trzema wynajętymi autobusami przystosowanymi do przewożenia osób na wózkach inwalidzkich oraz własnym środkiem transportu – 9 osobowym mikrobusem należącym do PKPS.

Dziennie, aby dowieźć do SDS i z powrotem do miejsca zamieszkania wszystkich uczestników, kierowcy pokonywali trasę średnio **506 km**.

Na utrzymanie Środowiskowy Dom Samopomocy w Kownatach otrzymuje dotacje od Wojewody Podlaskiego oraz środki finansowe z rezerwy celowej budżetu państwa

W 2025 roku wojewódzka kwota dotacji na jednego uczestnika SDS wyniosła **2 929 zł** miesięcznie. Ponadto dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi lub spektrum autyzmu, które posiadają orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, Wojewoda Podlaski zwiększył dotacje o kwotę **878,70 zł** miesięcznie.

Całość środków finansowych przeznaczonych na funkcjonowanie placówki w 2025 roku wyniosła **2 018 163,60 zł**, z czego

- 1 862 844 zł – dotacja Wojewody Podlaskiego na bieżące prowadzenie placówki,
- 60 420 zł – zwiększenie dotacji Wojewody na dowożenie uczestników do SDS,
- 94 899,60 zł – środki finansowe z rezerwy celowej budżetu państwa, przyznawane na podstawie art. 51c ust. 5 ust. o pomocy społecznej (dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi)

W Środowiskowym Domu Samopomocy w Kownatach, na koniec grudnia 2025 roku zatrudnionych było 21 osób (łącznie 17,85 etatów), z czego 14 osób wchodziło w skład zespołu wspierającego – aktywizującego

Tablica 5: Liczba zatrudnionych pracowników w SDS, z podziałem na stanowiska pracy i etaty.

Lp.	Nazwa stanowiska pracy	Wielkość etatu
1	Główny kategoriowy	0,50 etatu
2	Kategoriowy	1 etat
3	Kierownik stołówki/ dietetyk	0,25 etatu
4	Pracownik gospodarczy	2 etaty
5	Sprzątaczką	1 etat
6	Pozostali pracownicy	0,25 etatu
Zespół Wspierający – Aktywizujący:		
1	Dyrektor	0,50 etatu
2	Pracownik socjalny	1 etat
3	Podlega	1 etat
4	Terapeuta	3 etaty
5	Terapeuta zajęciowy	2 etaty
6	Opiekun	3 etaty
7	Psycholog	0,35 etatu
8	Pracownikka	1 etat
9	Fizjoterapeuta	1 etat

Źródło: Sprawozdanie z działalności Środowiskowego Domu Samopomocy w Kownatach za 2025 rok

Od dnia 30 maja 2021 r., w związku ze zmianą ustawy o pomocy społecznej, wszystkie osoby korzystające z dziennego pobytu w SDS w Kownatach są ustawowo zwolnione z ponoszenia odpłatności

Wszystkie osoby skierowane zostały do Środowiskowego Domu Samopomocy w Kownatach decyzją administracyjną Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży. Pierwsze decyzje kierujące na zajęcia dziennego pobytu wydawane są na trzy miesiące, kolejne na 12 miesięcy. W 2025 roku Dyrektor PCPR w Łomży wydał ogółem **60 decyzji administracyjnych** o skierowaniu do Środowiskowego Domu Samopomocy w Kownatach.

3.2. Pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy.

W 2025 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży realizowało następujące zadania zleczone dotyczące cudzoziemców:

1) cudzoziemcy posiadający ochronę uzupełniającą na terytorium RP.

W 2025 r. dwóch obywateli Ukrainy, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej ochronę uzupełniającą nadaną decyzją Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców rozpoczęło realizację indywidualnego programu integracji, i tak:

- a) pierwszy cudzoziemiec samodzielnie gospodarujący od 1 Lutego 2025 r. do 31 stycznia 2026 r. na ogólną kwotę 19 140,60 zł,
- b) drugi cudzoziemiec przebywający w rodzinie od 1 maja 2025 r. do 30 kwietnia 2026 r. na ogólną kwotę 11 400 zł.

Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży po zaakceptowaniu indywidualnych programów integracji przez Podlaski Urząd Wojewódzki Wydział Polityki Społecznej w Białymstoku przyznał cudzoziemcom pomoc na utrzymanie i naukę języka polskiego. Realizatorem indywidualnych Programów Integracji jest starszy specjalista pracy społecznej – koordynator Ewa Elster. Uczestnicy Programu dwa razy w miesiącu kontaktowali się z realizatorem programu. Pracownik społeczny co 3 miesiące dokonywał oceny postępów cudzoziemca w procesie integracji w 3 obszarach: edukacji językowej, w tym w zakresie przyswojenia podstawowego zasobu słownictwa języka polskiego umożliwiającego komunikowanie się, funkcjonowania zawodowego, w zakresie postępow w poszukiwaniu zatrudnienia i innych form aktywności zawodowej umożliwiającej ekonomiczne usamodzielnienie się cudzoziemca i funkcjonowania społecznego zwłaszcza w zakresie nawiązywania kontaktów ze środowiskiem lokalnym oraz stopnia udziału w życiu społecznym, kulturalnym i publicznym. Jeden z cudzoziemców ukończył kurs języka polskiego na Ukrainie i zdał egzamin z języka polskiego na poziomie średnio zaawansowanym (B1). Drugi cudzoziemiec jest w trakcie kursu językowego (język polski A1), którego zakończenie jest planowane na lipiec 2026 r. Obywatele Ukrainy zamierzają na stałe pozostać w Polsce. Obaj pracują legalnie w Polsce.

2) dziecko będące obywatelem Ukrainy umieszczone w rodzinie zastępczej niezaawansowanej na terenie powiatu łomżyńskiego.

Postanowieniem z dnia 21 maja 2025 r. Sąd Rejonowy w Łomży III Wydział Rodzinny i Nieletnich umieścił małoletniego obywatela Ukrainy w niezaawansowanej rodzinie zastępczej na terenie powiatu łomżyńskiego. Ojciec małoletniego nie żyje. Chłopiec ma dwóch przyrodniczych braci z małżeństwa matki z Polakiem. Małoletni od 10 lat przebywa w Polsce. Jego karta pobytu została przedłużona do 4 marca 2027 r. gdyż zgodnie z prawem jest traktowany jak obywatel Ukrainy, którzy przebywają w Polsce w wyniku konfliktu zbrojnego

Świadczenie na utrzymanie małoletniego w rodzinie zastępczej wynosi 1 517 zł miesięcznie i jest refundowane powiatowi łomżyńskiemu przez Podlaski Urząd Wojewódzki w Białymstoku Wydział Polityki Społecznej. Kwota dotacji w 2025 r. wyniosła 12 109 zł.

3) cudzoziemcy posiadający Kartę Polaka.

W 2025 r. dwóch obywateli Republiki Białorusi posiadających Kartę Polaka otrzymało świadczenia pieniężne na okres 9 miesięcy od marca 2025 r. w wysokości po 9 933 zł. Pomoc została wypłacona do listopada 2025 r. Podstawą wypłaty świadczeń pieniężnych były decyzje Wojewody Podlaskiego:

- 1. decyzja z dnia 24 kwietnia 2025 r. Nr OB – VI 6152.597.2022.BJ,
- 2. decyzja z dnia 8 maja 2025 r. Nr OB – VI 6152.668.2022.JZC.

Karta Polaka zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o Karcie Polaka (Dz. U. z 2023 r. poz. 1921) jest przyznawana osobie, która deklaruje przynależność do Narodu Polskiego i spełni łącznie następujące warunki:

- 1. wykaże swój związek z polskością przez przynajmniej podstawową znajomość języka polskiego, który uważa za język ojczysty, oraz znajomość i kultywowanie polskich tradycji i zwyczajów,
- 2. w obecności konsula RP, zwanego dalej „konsulem”, lub w przypadku, o którym mowa w art. 12 ust. 4 – wojewody, albo wyznaczonego przez niego pracownika, złożą pisemną deklarację przynależności do Narodu Polskiego.

3. wykaże, że jest narodowości polskiej lub co najmniej jedno z jej rodziców lub dziadków albo dwoje pradziadków było narodowości polskiej, albo przedstawi zaświadczenie organizacji polskiej lub polonijnej działającej na terenie jednego z państw, o których mowa w ust. 2, potwierdzające aktywne zaangażowanie w działalność na rzecz języka i kultury polskiej lub polskiej mniejszości narodowej przez okres co najmniej ostatnich trzech lat.
4. złoży oświadczenie, że ona lub jej wstępni nie repatriowali się lub nie zostali repatriowani z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, na podstawie umów repatriacyjnych zawartych w latach 1944 – 1957 przez Rzeczpospolitą Polską albo Polską Rzeczpospolitą Ludową z Białoruską Socjalistyczną Republiką Radziecką, Ukrainską Republiką Radziecką, Litewską Socjalistyczną Republiką Radziecką i Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich, do jednego z państw będących stroną tych umów.

IV. Działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej

Kwestia przemocy w rodzinie od wielu lat uważana jest za istotny problem społeczny. Najczęściej ofiarami przemocy są kobiety i dzieci, czy też osoby starsze. Zauważalnym jest, iż ludzie niechętnie przyznają się do przemocy wewnątrz rodziny, jednakże jest to zjawisko coraz częściej ujawniane. Występuje ono we wszystkich warunkach społeczno-ekonomicznych, we wszystkich grupach społecznych, niezależnie od poziomu wykształcenia, czy też sytuacji materialnej. Przemoc jest demonstracją siły i chęci przejęcia kontroli nad drugą osobą. Przemoc powoduje u ofiary niską samoocenę, poczucie bezsilności i bezradności, ciągły niepokój, depresję oraz choroby związane ze stresem. Doznawanie lub bycie świadkiem przemocy przez dzieci prowadzi do nieodwracalnych skutków, które mogą objawić się dopiero w życiu dorosłym. Rodzina jest miejscem, w którym kształtuje się osobowość, system wartości i styl życia człowieka. Dbanie o odpowiednie relacje wewnątrz rodzinne, ochrona dóbr osobistych, zapewnienie poczucia bezpieczeństwa jest także zadaniem państwa, dlatego też niezbędne jest objęcie pomocą i wsparciem ofiar przemocy, a także podjęcie stanowczych działań wobec sprawców, by przemoc nie powtarzała się.

Zgodnie z art. 6 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej⁴, zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego.

Do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- 3) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

⁴ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r., poz. 1673, ze zm.)

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej;
- 2) opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową;
- 3) opracowywanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 4) wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach, o których mowa w pkt 2 i 3, oraz o ich ukończeniu.

Zgodnie ze swoimi kompetencjami odpowiednie działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie powiatu łomżyńskiego podejmują: Ośrodki Pomocy Społecznej, Komenda Miejska Policji w Łomży, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 1 w Łomży oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży w 2025 roku uczestniczyło w realizacji następujących programów dotyczących problematyki przeciwdziałania przemocy domowej:

- 1) „Powiatowy program przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej na lata 2024 – 2029”;
- 2) „Powiatowy program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową na lata 2024 – 2029”;
- 3) „Powiatowy program psychologiczno - terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową na lata 2024 – 2029”;
- 4) „Powiatowy program profilaktyczny w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową na lata 2024 – 2029”.

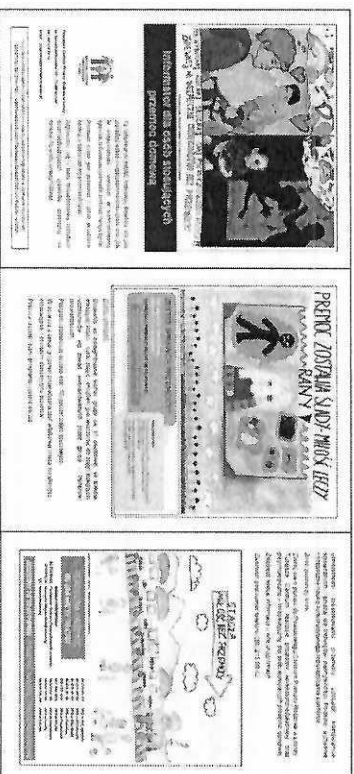
4.1. Realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej.

Uznając, że wszyscy mieszkańcy Powiatu Łomżyńskiego mają prawo do spokojnego i bezpiecznego życia za naczelny cel programu przeciwdziałania przemocy domowej na lata 2024 – 2029, który jest kontynuacją wcześniejszego programu przyjęto: *„Zwiększenie skuteczności działań podejmowanych w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmiękczenie skali tego zjawiska”*.

Wszelkie cele i działania zaplanowane do realizacji w ramach Programu mają służyć poprawie sytuacji rodzin doświadczających przemocy jak i ochronie rodzin zagrożonych przemocą. Aby efektywnie zapobiegać problemowi przemocy domowej i zwalczać zachowania przemocowe, niezbędne jest stworzenie spójnego i wielopoziomowego systemu pomocy osobom uwikłanym w przemoc, systemu opartego o aktywizację i rozwój zasobów lokalnych, zwłaszcza ilości dostępnych form pomocy oraz specjalistów.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży, zgodnie z wytycznymi Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030, opracowało oraz opublikowało *„Informator dla osób stosujących przemoc domową”*, oraz ewidencje instytucji samorządowych oraz spis instytucji rządowych i podmiotów oraz organizacji pozarządowych, które realizują działania dla osób stosujących przemoc domową, a w szczególności realizujących programy korekcyjno – edukacyjne oraz programy psychologiczno - terapeutyczne dla sprawców przemocy domowej.

To informator dzięki, któremu można dowiedzieć się jak poradzić sobie z negatywnymi emocjami oraz jak je rozpoznawać i wyrażać w kontrolowany sposób. Jak rozpoznać czym jest przemoc i jakie przybiera formy, a także jak jej przeciwdziałać oraz poznać bazą teleadresową instytucji przeciwdziałających zjawisku przemocy na terenie Powiatu Łomżyńskiego.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży w lutym 2025 r. zorganizowało spotkanie dla kadry pomocy społecznej z terenu Powiatu Łomżyńskiego. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele wszystkich ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu łomżyńskiego.

Plan spotkania, które poprowadził Dyrektor PCPR w Łomży – Jacek Albin Nowakowski, obejmował:

1. Część edukacyjno-konsultacyjną dotyczącą zasad realizacji programów korekcyjno – edukacyjnych oraz psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową w roku 2025 – moderowana była przez realizatorów programu Panią Renatę Szymanską i Edytę Mateuszczuk oraz Izabellę Grochowską z PCPR w Łomży.
2. Część roboczą dotyczącą interwencyjnego zabezpieczenia dzieci w pieczy zastępczej (art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej) – prowadzona była przez Dyrektora PCPR w Łomży – Jacek Albin Nowakowski

W dniu 5 grudnia 2025 r. w sali konferencyjnej Starostwa Powiatowego w Łomży, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży, we współpracy z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną Nr 1 w Łomży zorganizowało konferencję poświęconą zjawisku przemocy płci „Widzimy, reagujemy, przeciwdziałamy – Razem przeciwko przemocy wobec osób zależnych”.

Konferencja zorganizowana pod patronatem Starosty Łomżyńskiego została poprowadzona przez Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży – **Pana Jacka Albina Nowakowskiego** oraz Dyrektora Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej Nr 1 w Łomży – **Panią Renatę Katarzynę Czernwińską**.

W wydzarzeniu wzięło udział około 150 osób, w tym m.in.: **Starosta Łomżyński – Lech Marek Szablowski, Wicestarosta Łomżyński - Anna Gawrych, Skarbnik Powiatu – Ewa Kuklińska, Sekretarz Powiatu – Beata Godlewska, Radni Powiatu Łomżyńskiego: Bożena Korytkowska i Jacek Krzyżówek, Prezes Sądu Rejonowego w Łomży - Ewa Klapoć-Kalinowska, kierownicy i pracownicy ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu łomżyńskiego oraz z Centrum Usług Społecznych w Łomży, dyrektorzy i pracownicy szkół podstawowych z terenu powiatu, przedstawiciele Centrum Pieczy Zastępczej w Łomży.**

Komendy Miejskiej Policji w Łomży, Sądu Rejonowego w Łomży, Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Łomży, kierownicy i pracownicy Domów Pomocy Społecznej w Łomży, Kowatach i Tykocinie, dyrektor i pracownicy Warsztatu Terapii Zajęciowej w Nowym Cydzynie, Środowiskowego Domu Samopomocy w Kowatach, Wojewódzkiego Ośrodka Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży, kadra kierownicza i merytoryczna Łomżyńskiego Oddziału Podlaskiej Wojewódzkiej Komendy OHP.

Program Konferencji obejmował następujące zagadnienia.

- *„Strategie analitycznego i reagowanie na przemoc w środowisku szkolnym”* – **dr Dorota Cybulska** – doktor nauk humanistycznych z zakresu językoznawstwa, specjalista z zakresu pracy z osobami z niepełnosprawnością intelektualną, trener TUS (poziom ekspercki), konsultant ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej w CEN w Łomży;
- *„Smoakalenczna cyberprzemoc – dyskusja o zdrowiu psychicznym młodzieży”* – **ks. Tomasz M. Trzaska** – ksiądz katolicki, suicydolog, certyfikowany konsultant kryzysowy, Ekspert Biura ds. Zapobiegania Zachowaniom Samobójczym Instytutu Psychiatrii i Neurologii w Warszawie, współtwórca platformy “Życie warte rozmiowy”, współautor książki pt “Zniknąć bez słowa”;
- *„Zdrowe nawyki – zdrowe dzieci – współpraca specjalistów rodzin i szkół”* – **dr Marta Rożniata** – doktor nauk o zdrowiu, dietetyk kliniczny i psychodietetyk, założycielka i właścicielka poradni dietetycznej “Virtu Vitae” w Łomży;

Podczas konferencji odbył się także świąteczny kiernasz na którym zaprezentowano ręcznie wykonane ozdoby i dekoracje wykonane przez podopiecznych **Warsztatu Terapii Zajęciowej w Nowym Cydzynie, Domu Pomocy Społecznej w Kowatach** oraz pracowników **Zakładu Aktywności Zawodowej „Dialog” z Łomży**. Przepiękne stroki, anioły i bombki można było podziwiać i nabyć podczas przerw w konferencji, co wprowadzało w ten wyjątkowy dzień świąteczną atmosferę.

4.2. Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową.

Realizacja programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową, jest zadaniem z zakresu administracji rządowej realizowanym przez powiat. Program stanowi element całego systemu przeciwdziałania przemoc domowej oraz uzupełnienie różnych form interwencji prawnych i administracyjnych podejmowanych wobec sprawców przemocy. Ukierunkowany jest na zmianę zachowania i postaw osób stosujących przemoc, a w rezultacie na redukcję ryzyka kontynuowania stosowania przez te osoby przemocy oraz zwiększenie ich możliwości do samokontroli agresywnego zachowania i do konstruktywnego współżycia w rodzinie.

Program opracowany został z uwzględnieniem wytycznych do tworzenia modelowych programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową określonych w „Rządowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030”⁵.

Podstawowymi celami działań programu korekcyjno-edukacyjnego są:

- a) powstrzymanie osoby stosującej przemoc w rodzinie przed dalszym stosowaniem przemocy;
- b) rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie;
- c) kształtowanie umiejętności w zakresie wychowania dzieci bez używania przemocy w rodzinie;
- d) uznanie przez osobę stosującą przemoc w rodzinie swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy;
- e) zdobywanie i poszerzenie wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie;
- f) zdobywanie umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy;
- g) uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych

Założone cele i działania zaplanowane do realizacji programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych mają głównie za zadanie zmianę w zakresie zachowania i postaw osób stosujących przemoc wobec bliskich

⁵ Uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia „Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030” (M P z 2023 r., poz. 1232)

Adresami programu są osoby stosujące przemoc domową.

- zobowiązane przez sąd do udziału w zajęciach, wobec których sąd zawiesił warunkowo wykonanie kary i zobowiązał je do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym;
- zobowiązane przez Zespoły Interdyscyplinarne do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym,
- osoby zmotywowane przez członków zespołów interdyscyplinarnych lub kuratorów bez formalnego obowiązku udziału w programie;
- osoby skazane za czynny z udziałem przemocy domowej, odbywający karę pozbawienia wolności w zakładach karnych;
- uczestnicy, którzy chcą wziąć udział w programie z własnej inicjatywy, na skutek obserwacji u siebie zmian zachowania i konsekwencji jakie w związku z tym pojawiły się w ich życiu.

Działania korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy domowej są realizowane poprzez:

- konsultacje indywidualne – mające charakter nawigacji pierwszego kontaktu, diagnozy zdiagnozowanych problemów; omówienia rozwiązań stosowanych do tej pory i konsekwencji z nich wynikających, odpowiedzialności za własne zachowania, nazwania problemu i omówienia skutków dotychczasowych rozwiązań – jakie poniosła rodzina jak i sama osoba stosująca przemoc;
- prowadzenie grupy korekcyjno-edukacyjnej – grupy tworzone w ramach programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy powinny mieć jasno ustalone zasady uczestnictwa i naboru (kontakt, wspólne ustalone zasady) Należy pamiętać, że udział w grupie nie jest formą psychoterapii. Uczestnicy grupy mają możliwość skonfrontowania się z problemami i przekonaniami, które prowadziły do stosowania przemocy i jej usprawniania. Uczą się prawidłowej komunikacji i wyrażania emocji w sposób asertywny. Rozpoznanie zniekształceń poznawczych dotyczących siebie i otaczającego świata jest pomocne w pozbyciu podziwianych wzorców zachowania stereotypów dotyczących przemocy, a poznanie prawidłowych wzorców zachowania wobec dzieci, współmałżonka/ki, rodziców i innych członków rodziny daje możliwość uwrażliwienia wypracowania cimparycznej postawy. Uczestnicy mają możliwość nabywania zachowań prospołecznych, poprzez udział w treningach i ćwiczeniach.
- edukację w zakresie prawidłowych postaw rodzicielskich – praca nad relacją z dzieckiem w zakresie dbałości o jego potrzeby i wspieranie jego rozwoju.
- pomoc prawną – polegającą na poradnictwie w zakresie ustalenia własnej sytuacji prawnej, procedur prawnych;
- konsultacje dla członków rodzin - omówienie bieżących problemów wynikających z życia z osobą stosującą przemoc, poszukiwanie skutecznych i konstruktywnych

rozwiązani, jak też zebrane informacji dotyczące funkcjonowania sprawy, jak i zmian zachowania.

- udostępnianie materiałów edukacyjnych - ulotek, literatury, filmów, broszur, na temat przemocy domowej.

Program został zrealizowany po zebraniu grupy osób chętnych do udziału w zajęciach.

W sesji indywidualnej kwalifikującej wzięło udział 15 osób. Zajęcia grupowe rozpoczęło 15 osób (13 mężczyzn i 2 kobiety), ukończyło natomiast 9 osób. Osobom, które ukończyły program w wymiarze min. 75% godzin wydano zaświadczenia, zawierające termin odbywania się zajęć, dane podmiotu i osoby prowadzącej oraz wymiar godzin w jakich uczestniczyli. Żadna z osób nie była sądowo zobowiązana do udziału w programie, uczestniczyli w nim dobrowolnie.

Podmiot realizujący zadanie: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łonży.

4.3. Program psychologiczno – terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową.

Założenia do tworzenia programu opierają się na aktualnym stanie wiedzy na temat przemocy domowej i prowadzą do stwierdzenia, że:

- 1) przemoc domowa jest wyuczonym zachowaniem, które przynosi zyski i straty dla sprawcy, rezygnacja z osiągniętych zysków wymaga długotrwałego treningu i wsparcia
- 2) przemoc domowa ma uwarunkowania kulturowe – jest tolerowana i wzmacniana przez postawy i poglądy ludzi, jest zakorzeniona we wzorach postępowania przekazywanych z pokolenia na pokolenie, dzięki zwiększeniu świadomości możliwe jest przetrwanie rodzimych przekazów.
- 3) przemoc domowa jest szkodliwym i raniącym nadużyciem siły i władzy oraz dąży do kontrolowania i zniewolenia osoby zaleźnej, nie przynosi korzyści ale powoduje trwałe straty i można tego uniknąć zmieniając swój sposób przeżywania, myślenia, zachowania
- 4) stosowanie przemocy jest wyborem, za który sprawca ponosi odpowiedzialność moralną i prawną
- 5) nie stosowania przemocy domowej można się nauczyć, co jest możliwe dzięki modelowaniu zdrowych zachowań, treningowi i utrwalaniu nowych sposobów reagowania.

Mając na uwadze powyższe założenia program opiera się na współczesnych rozwiązaniach uwzględniających podejście integracyjne, łączące wybrane elementy tradycyjnych modeli pracy ze sprawcami przemocy, do których należą:

- edukacja i uświadomienie sobie kulturowo-obywatelowych zjawisk wspierających i przeciwstawiających się przemocy,
- promocja wartości i idei wspierających godność osoby, dobro rodziny, równość płci oraz prawa kobiet i dzieci a także odpowiedzialność za osobiste decyzje i gotowość ochrony słabszych
- stosowanie procedur i technik psychologiczno-terapeutycznych w celu korygowania postaw i zachowania związanego z przemocą
- uczenie umiejętności konstruktywnej komunikacji interpersonalnej oraz samokontroli.

Głównym założeniem programu jest pomoc sprawcom przemocy w zaprzestaniu stosowania przemocy poprzez edukację, modelowanie, korygowanie i wspieranie nowych zachowań

Program przewiduje 1 spotkanie indywidualne i 25 godzin dydaktycznych – spotkania grupowe których celem jest zatrzymanie przemocy w rodzinie i utrwalenie pozytywnych zmian wzorców zachowania.

Cele szczegółowe:

Prowadzenie poglębiionych działań psychologiczno- terapeutycznych poprzez:

- kształtowanie umiejętności zastępowania agresji konstruktywnymi sposobami reagowania.
- pogłębienie wglądu w doświadczane stany emocjonalne;
- rozwój samokontroli w sytuacjach trudnych;
- opanowanie asertywnych form komunikowania się w rodzinie: - analiza trudności uczestników w dokonywaniu zmian zachowania;
- wzmacnianie motywacji i podtrzymywanie strategii radzenia sobie z zachowaniami agresywnymi.

Program został zrealizowany po zebraniu grupy osób chętnych do udziału w zajęciach.

W sesji indywidualnej kwalifikującej wzięło udział 10 osób. Zajęcia grupowe rozpoczęło 10 osób (7 mężczyzn i 3 kobiety), ukończyło natomiast 7 osób. Osobom, które ukończyły program w wymiarze min. 75% godzin wydano zaświadczenia, zawierające termin odbywania się zajęć, dane podmiotu i osoby prowadzącej oraz wymiar godzin w jakich uczestniczyli. Żadna z osób nie była sądowo zobowiązana do udziału w programie, uczestniczyli w nim dobrowolnie.

4.4. Program profilaktyczny dla dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową.

Rodzina definiowana przez J. Szczepańskiego to grupa osób połączonych stosunkiem małżeńskim i rodzicielskim. Uwarunkowania biologiczne, relacje interpersonalne zachodzące między członkami rodziny, wspólne miejsce zamieszkania, majątek, nazwisko, kultura duchowa stanowią o związku emocjonalnym łączącym domowników.

Jakość związków rodzinnych wywiera głęboki i istotny wpływ na rozwój psychiczny dzieci. Rodzina, która jest zdolna do wykonywania konsekwentnie i z powodzeniem swych rodzicielskich zadań, zapewnia poczucie bezpieczeństwa i więzi każdemu ze swoich członków. Nadaje sens ich zamierzeniom, kierunkom działania, osiągnięciom i daje poczucie własnej wartości. Dla dziecka rodzina jest niezwykle ważna, ponieważ stanowi pomost między nim, a otaczającą rzeczywistością.

Przemoc domowa może być skutkiem, ale również i przyczyną istniejących dysfunkcji w rodzinie. Współczesne rodziny coraz częściej dolegają różnego rodzaju kryzysy, związane w skutkach i ranące najmłodszych członków rodziny.

Zadaniem programu profilaktycznego w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową, jest ograniczenie skali problemu jak też skutków przemocy domowej i zmiana w świadomości społecznej mitów oraz stereotypów na temat przemocy w rodzinie, w szczególności tych, które wykorzystywane są jako argument do stosowania przemocy albo do jej usprawiedliwiania, ukrywania czy bagatelizowania.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży informuje, iż w 2025 r. prowadzilo bezpłatne poradnictwo specjalistyczne: prawne i psychologiczne. W ramach poradnictwa psychologicznego udzielane były porady odnośnie problemów rodzinnych, małżeńskich, problemów z dziećmi i młodzieżą, przemocy w domu. Zakres poradnictwa prawnego obejmuje: prawo pracy, prawo cywilne, prawo gospodarcze, prawo karne, prawo administracyjne. Z ogólnej liczby **245 godzin konsultacji specjalistycznych**, 185 to porady udzielone przez psychologa, 6 z nich dotyczyło problematyki przemocy domowej, skorzystało z nich 4 osoby (4 kobiety). Z ogólnej liczby 60 godzin konsultacji i porad udzielonych przez prawnika, 13 godzin było poświęcone sprawom związanym z przemocą, skorzystało z nich 10 kobiet i 1 mężczyzna.

V. Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży realizuje następujące zadania powiatu z zakresu ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych⁶:

- 1) opracowywanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych, w zakresie rehabilitacji społecznej, rehabilitacji zawodowej i zatrudniania oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych;
- 2) podejmowanie działań zniwierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności;
- 3) opracowywanie i przedstawianie planów zadań i informacji z prowadzonej działalności oraz ich udostępnianie na potrzeby samorządu województwa;
- 4) współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej tych osób;
- 5) dofinansowanie:
  - a) uczestnicząca osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
  - b) sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
  - c) zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,
  - d) likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
  - e) rehabilitacji dzieci i młodzieży.
- 6) dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej,
- 7) realizacja programów celowych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

⁶ Zgodnie z art. 35a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2025 roku, poz. 913, ze zm.)

Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwianie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym. Realizowana jest przede wszystkim przez:

- 1) wyrażanie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej;
- 2) wyrażanie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych;
- 3) likwidację barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji;
- 4) kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowania sprzyjającego integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Rehabilitacja zawodowa natomiast, ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy. Na terenie powiatu łomżyńskiego zadania dotyczące rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych są realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Łomży.

Do podstawowych form aktywności wspomagającej proces rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zalicza się uczestnictwo tych osób w warsztatach terapii zajęciowej oraz turnusach rehabilitacyjnych.

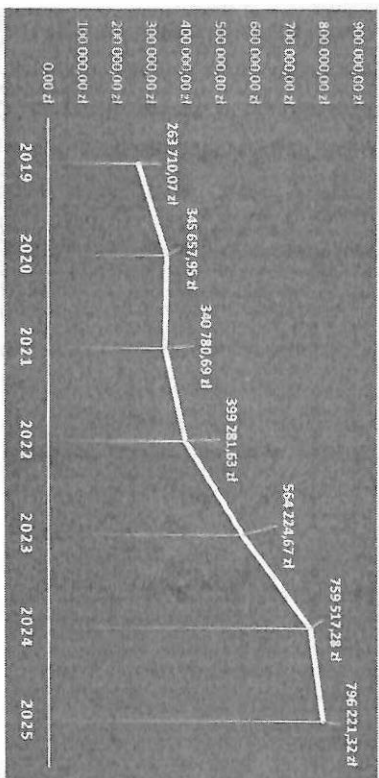
W 2025 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży opracowało aktualnie obowiązujący „Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2025 – 2030”. Celem głównym programu jest wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych umożliwiających funkcjonowanie w społeczności lokalnej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Cele szczegółowe to:

- 1) inicjowanie, prowadzenie i wspieranie działań zmierzających do likwidacji barier utrudniających osobom niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu społecznym;
- 2) rozwój usług rehabilitacyjnych, pomagających osiągnąć i utrzymać optymalny poziom niezależności i funkcjonowania osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkiwania;
- 3) integracja społeczna, zapobieganie społecznemu wykluczeniu – wspieranie aktywnego udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym (kultura, sport, turystyka);
- 4) integracja i aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych.

5.1. Rehabilitacja społeczna.

Na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie powiatu łomżyńskiego, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2025 roku przyznał kwotę **1.951.702 zł**. Rada Powiatu Łomżyńskiego uchwałą Nr IX/61/2025 z dnia 30 kwietnia 2025 r., na zadania rehabilitacji społecznej, realizowane przez PCPR w Łomży, przeznaczyła kwotę **608.842 zł**. Uchwałą Nr XIV/84/2025 Rady Powiatu Łomżyńskiego z dnia 27 listopada 2025 roku, zwiększono kwotę środków PFRON do **2.053.974 zł**, natomiast wydatki na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej zwiększono do **796.221,32 zł**.

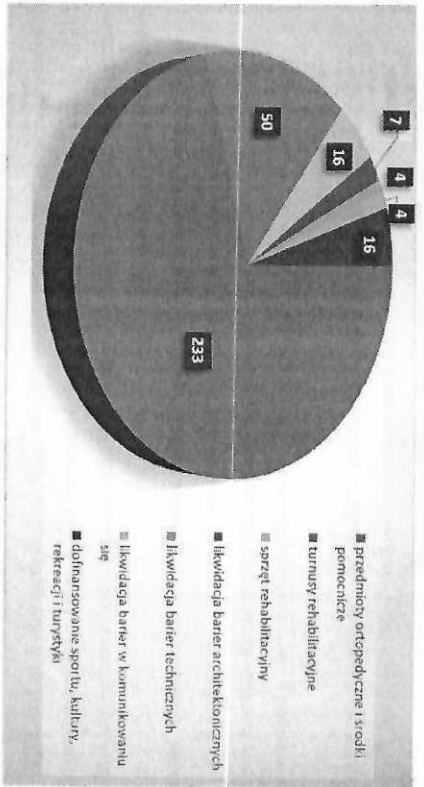
Rysunek 11: Wydatki na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej ze środków PFRON w powiecie łomżyńskim w latach 2019-2025.

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Łomży.

W ramach rehabilitacji społecznej w 2025 roku, PCPR w Łomży udzieliło pomocy na różne formy wsparcia dla łącznie **330 osób** niepełnosprawnych z terenu powiatu łomżyńskiego. Wydatkowano na te cele kwotę **796.221,32 zł** ze środków PFRON.

Rysunek 12: Liczba niepełnosprawnych mieszkańców powiatu łomżyńskiego, którzy otrzymali pomoc z PCPR w Łomży w ramach rehabilitacji społecznej ze środków PFRON, w 2025 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Łomży.

Ze środków Funduszu realizowane były także wymienione zadania na rzecz osób niepełnosprawnych:

- 1) dofinansowanie uczeszczenia osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych – **dofinansowano kwotę 86 010 zł dla 50 osób niepełnosprawnych** (w tym dzieci młodzieży do 24 roku życia, oraz osób dorosłych);
- 2) dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych osobom niepełnosprawnym w miejscu ich zamieszkania – **dofinansowano kwotę 69 720 zł dla 7 osób niepełnosprawnych** na przystosowanie łazienek do potrzeb osób niepełnosprawnych;
- 3) dofinansowanie do likwidacji barier technicznych osobom niepełnosprawnym w miejscu ich zamieszkania – **dofinansowano kwotę 88 907,50 zł dla 4 osób niepełnosprawnych**;
- 4) dofinansowanie do likwidacji barier w komunikowaniu osobom niepełnosprawnym – **dofinansowano kwotę 7 500 zł dla 4 osób niepełnosprawnych**;
- 5) dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego – **dofinansowano kwotę 39 698,99 zł dla 16 osób niepełnosprawnych**;
- 6) dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osobom niepełnosprawnych – **dofinansowano jeden wniosek instytucji na kwotę 1 506 zł dla 16 osób niepełnosprawnych oraz ich opiekunów**,

- 7) dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze – w 2025 roku ze środków PFRON **dofinansowano 233 wnioski osób niepełnosprawnych na kwotę 502 878,83 zł**, dotyczyły one zakupu:
  - środków pomocniczych
    - aparatów słuchowych i wkładek usznych,
    - materaców i poduszek przeciwoleżynowych,
    - pielucha majtek,
    - cewników,
  - przedmiotów ortopedycznych:
    - wózków inwalidzkich,
    - indywidualnych przedmiotów pionizujących,
    - obuwia ortopedycznego,
    - protez kończyn,
    - balkoników,
    - stabilizatora stawu kolanowego,
    - aparatów do bezdechu.

5.2. Realizacja programu „Aktywny Samorząd”.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży, w ramach programu celowego PFRON, od 2012 roku realizuje program „Aktywny Samorząd” na podstawie umowy podpisanej przez Powiat Łomżyński z Podlaskim Oddziałem Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w Białymstoku.

Celem głównym programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Cele szczegółowe programu to:

- a) przygotowanie beneficjentów programu z zaburzeniami ruchu, słuchu i percepcji wzrokowej do pełnienia różnych ról społecznych poprzez umożliwienie im włączenia się do tworzącego się społeczeństwa informacyjnego.
- b) przygotowanie beneficjentów programu do aktywizacji społecznej, zawodowej lub wsparcie w utrzymaniu zatrudnienia poprzez likwidację lub ograniczenie barier w poruszaniu się oraz barier transportowych.

- c) umożliwianie beneficjentom programu aktywizacji zawodowej poprzez zastosowanie elementów wspierających ich zatrudnienie;
- d) poprawa szans beneficjentów programu na rywalizację o zatrudnienie na otwartym rynku pracy poprzez podwyższanie kwalifikacji;
- e) zwiększenie niezależności oraz szans na aktywizację społeczną i zawodową osób z niepełnosprawnością poprzez poprawę dostępności do wentylacji domowej pod koncentratorom tlenu lub respiratorem.

Adresatami programu są niepełnosprawni mieszkańcy powiatu łomżyńskiego, którzy w jego ramach – w 2025 roku – mogli z PCPR otrzymać następujące wsparcie:

1) MODUŁ I:

- pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu;
- pomoc w uzyskaniu prawa jazdy;
- pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania;
- dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania;
- pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego;
- pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym;
- pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym;
- pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne (min. III poziom jakości);
- pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne (min. III poziom jakości);
- pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego;
- pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (dziecka);
- pomoc w kontynuowaniu rehabilitacji w formie wentylacji domowej dla osób, które korzystają z koncentratora tlenu lub respiratora

2) MODUŁ II:

- pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym
- PCPR w Łomży w ramach realizacji programu „Aktywny Samorząd” w 2025 roku udzieliło pomocy łączne **48 osobom niepełnosprawnym** liczącym według unikalnego nr PESEL. Pomoc w likwidacji barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową (Moduł I) otrzymało 34 osoby niepełnosprawne, natomiast z dofinansowania lub refundacji kosztów uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym (Moduł II) skorzystało 14 osób
- Łącznie w 2025 roku do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży wpłynęło 75 wniosków o dofinansowanie, na łączną kwotę 465 979,24 zł. Z przekazanych przez PFRON środków zrealizowano 72 wnioski na łączną kwotę 441 916,49 zł.

MODUŁ I

- W 2025 roku podpisano i zrealizowano 47 umów na łączną kwotę 344 514,24 zł. w tym:
- **1 umowa na Obszar A, Zadanie 1** – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu dla osób niepełnosprawnych z dysfunkcją narządu ruchu, na łączną kwotę 13 500 zł;
  - **8 umów na Obszar B, Zadanie 1** – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania dla osób niepełnosprawnych z dysfunkcją narządu wzroku lub dysfunkcją obu kończyn górnych, na łączną kwotę 81 288 zł;
  - **1 umowa na Obszar B, Zadanie 4** – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania dla osób niepełnosprawnych z dysfunkcją narządu słuchu, na łączną kwotę 5 488 zł;
  - **3 umowy na Obszar C, Zadanie 1** – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym dla osoby niepełnosprawnej z dysfunkcją narządu ruchu, na łączną kwotę 52 460 zł;
  - **3 umowy na Obszar C, Zadanie 2** – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, na łączną kwotę 7 200,24 zł;
  - **2 umowy na Obszar C, Zadanie 3** – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne dla osoby niepełnosprawnej po amputacji kończyny, na łączną kwotę 122 500 zł;

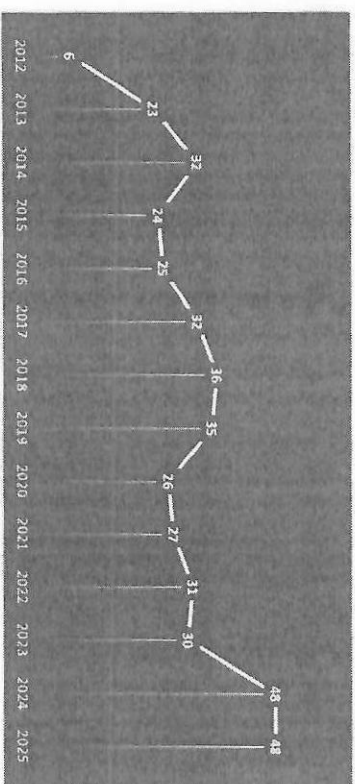
- **6 umów na Obszar C, Zadanie 5** – pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego, na łączną kwotę **51 978 zł**;
- **23 wnioski na Obszar E** – pomoc w kontynuowaniu rehabilitacji w formie wenyklacji domowej dla osób niepełnosprawnych, które korzystają z koncentratora tlenu lub respiratora na kwotę **10 100 zł**.

MODUŁ II

W 2025 roku podpisano i zrealizowano łącznie **25 umów** o dofinansowanie na łączną kwotę **97 402,25 zł** z czego:

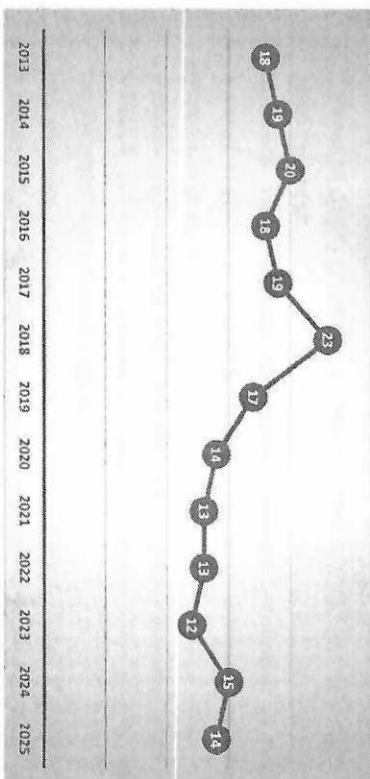
- I tura naboru wniosków miała miejsce w okresie od 1 do 31 marca 2025 r. Zawarto i zrealizowano **11 umów** o dofinansowanie kosztów nauki na kwotę **43 248,25 zł**;
- II tura naboru wniosków miała miejsce w okresie od 1 września do 10 października 2025 r. Zawarto i zrealizowano **14 umów** o dofinansowanie kosztów nauki na łączną kwotę **54 154 zł**.

Rysunek 13: Liczba niepełnosprawnych mieszkańców powiatu łomżyńskiego, którzy otrzymali w PCPR wsparcie z pilotażowego programu „Aktywny Senior” w latach 2012 – 2025.

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Łomży.

Rysunek 14: Liczba osób niepełnosprawnych, którzy otrzymali w PCPR pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, w latach 2013 – 2025.

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Łomży.

5.3. Dofinansowanie tworzenia i działalności warsztatów terapii zajęciowej.

Wiele osób niepełnosprawnych, ze względu na rodzaj schorzenia nie jest w stanie pracować zarobkowo, niejednokrotnie osoby te mają kłopoty z opanowaniem codziennych czynności. Dla tych osób przeznaczone są warsztaty terapii zajęciowej – placówki, w których osoby niepełnosprawne mogą korzystać z szeroko rozumianej rehabilitacji, zmierzającej do poprawy ich rozwoju ogólnego, zaradności osobistej, sprawności psycholizycznej oraz przystosowania do funkcjonowania społecznego.

Na terenie powiatu łomżyńskiego działa Warsztat Terapii Zajęciowej w Nowym Cydzynie. Powstał 1 grudnia 1999 roku, a rozpoczął swoją działalność 3 lutego 2000 roku. Warsztat funkcjonuje na podstawie umowy w sprawie prowadzenia i finansowania kosztów działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej zawartej pomiędzy Powiatem Łomżyńskim a Stowarzyszeniem „Rodzice Dzieciom Troski Specjalnej” w Nowym Cydzynie. W TZ w Nowym Cydzynie jest placówka typu dziennego przeznaczoną dla 35 niepełnosprawnych intelektualnie uczestników. Z ogólnej liczby 35 uczestników, 15 to mieszkańcy Miasta

Lomża, zaś pozostali to mieszkańcy powiatu łomżyńskiego. Powiaty te partycypują w kosztach utrzymania swoich mieszkańców.

Podstawą finansowania działalności WTZ w Nowym Cydzynie są środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przyznane na działalność warsztatu w 2025 roku w wysokości **1 231 860 zł** na podstawie uchwały Nr LX/611/2025 Rady Powiatu Łomżyńskiego z dnia 30 kwietnia 2025 r. oraz dotacja celowa Powiatu Łomżyńskiego w wysokości **136 874 zł** przyznane na podstawie umowy Nr 29/2025 zawartej w dniu 21 marca 2025 r. w sprawie przekazania i rozliczenia dotacji celowej na dofinansowanie kosztów działania Warsztatu Terapii Zajęciowej.

WTZ w Nowym Cydzynie otrzymał środki finansowe na rok 2025 w łącznej wysokości **1 368 734 zł**.

Liczący warsztatu

Liczba uczestników warsztatu 35 osób – stan na 31.12.2025 r.

Podział uczestników ze względu na płeć:

Liczba kobiet – 16,

Liczba mężczyzn – 19.

Przedział wiekowy	Ilość osób
20 – 30	4
31 – 40	13
41 – 50	13
51 – 62	5

Stopień niepełnosprawności (liczba osób):

Stopień niepełnosprawności	Liczba osób
Znaczny	24
Umiarkowany	11

Rodzaj niepełnosprawności uczestników WTZ według schorzenia wiadącego:

Rodzaj niepełnosprawności wiadącej	Symbol niepełnosprawności	Ilość osób	W tym osoby z niepełnosprawnością sprzężoną
Upośledzenie umysłowe	01-U	14	5
Choroby psychiczne	02-P	13	3
Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	03-L	-	-

Choroby narządu wzroku	04-O	-	-
Upośledzenie narządu ruchu	05-R	-	-
Epilepsja	06-E	1	1
Choroby układu oddechowego i krążenia	07-S	-	-
Choroby układu pokarmowego	08-T	-	-
Choroby układu moczowo-płucnego	09-M	-	-
Choroby neurologiczne	10-N	6	6
Inne	11-I	-	-
Całkowite zaburzenia rozwojowe	12-C	1	1
RAZEM		35	16

Zajęcia prowadzone były od poniedziałku do piątku w grupach 5-osobowych w 7 pracowniach tematycznych:

- pracownia przystosowania do życia codziennego,
- pracownia malarstwa i rękodzieła,
- pracownia multimedialna i technik graficznych,
- pracownia edukacji technicznej,
- pracownia teatralno-muzykoterapeutyczna,
- pracownia ceramiczna,
- pracownia przyrodnicza.

Każdy z uczestników realizuje indywidualny program rehabilitacji i terapii, który jest tworzony i weryfikowany na podstawie zgromadzonych dokumentów, wywiadu z rodziną, obserwacji, działań i zachowania w Warsztacie. Program jest realizowany w pracowni wiadącej i innych pracowniach według indywidualnych potrzeb. Prowadzone jest także wsparcie psychoterapeutyczne oraz rehabilitacja lecznicza w zakresie fizjoterapii. W programie terapeutycznym warsztatu przewidziane jest także prowadzenie zajęć poza godzinami pracy i siedzibą Warsztatu. Realizowane w WTZ indywidualne programy rehabilitacji i terapii są autorskimi programami tej placówki. Zostały one podzielone na działy: formy i metody rehabilitacji, zakres i planowane efekty rehabilitacji, formy współpracy z rodziną oraz osoby odpowiedzialne za realizację programu. Programy są co roku oceniane, modyfikowane i doskonalone. Rada Programowa Warsztatu dokonuje oceny postępów w rehabilitacji każdego uczestnika co pół roku i co trzy lata oceny kompleksowej. W WTZ uczestnicy odbywają trening ekonomiczny w formie gotówkowej. Główne

przeznaczenie środków finansowych z reningu ekonomicznego przez uczestników Warsztatu to realizacja ich potrzeb społecznych.

Rada Programowa Warsztatów dokonuje oceny postępów w rehabilitacji każdego uczestnika co pół roku a co trzy lata następuje ocena kompleksowa. Ocena postępów uczestnika przeprowadzana jest według dynamiki postępów uczestników w Warsztatach Terapii Zajęciowej.

5.4. Realizacja „Programu wyrównywania różnic między regionami III”.

Celem strategicznym programu finansowanego ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych jest wyrównywanie szans oraz zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do rehabilitacji zawodowej i społecznej ze szczególnym uwzględnieniem osób zamieszkujących regiony słabszej rozwinięte gospodarzo i społecznie

Ze środków przeznaczonych na realizację programu udziałem może być pomoc w ramach:

- 1) obszaru A – na inwestycje w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych zapewniające dostępność do lokali zamieszkiwanych przez osoby niepełnosprawne;
- 2) obszaru B – na likwidację barier w urzędach, placówkach edukacyjnych, środowiskowych domach samopomocy, centrach i klubach integracji społecznej lub przedsiębiorstwach społecznych w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania;
- 3) obszaru C – na utworzenie spółdzielni społecznych osób prawnych;
- 4) obszaru D – na likwidację barier transportowych;
- 5) obszaru E – na dofinansowanie wymaganego wkładu własnego w projektach dotyczących aktywizacji i/lub integracji osób niepełnosprawnych;
- 6) obszaru F – na utworzenie warsztatów terapii zajęciowej oraz przeciwdziałanie degradacji infrastruktury istniejących warsztatów terapii zajęciowej środowiskowych domów samopomocy lub zakładów aktywności zawodowej;
- 7) obszaru G – na finansowanie zadań ustawowych powiatu dotyczących rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych

75

Adresatami pomocy mogą być dla:

- 1) obszar A (zapewnienie dostępności w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych) - zarządcy w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych;
- 2) obszar B (likwidacja barier w urzędach, placówkach edukacyjnych, środowiskowych domach samopomocy, centrach i klubach integracji społecznej lub przedsiębiorstwach społecznych w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania):
  - gminy, powiaty;
  - podmioty, które prowadzą placówki edukacyjne;
  - podmioty, które prowadzą środowiskowe domy samopomocy;
  - podmioty, które prowadzą centra i kluby integracji społecznej;
  - podmioty posiadające status przedsiębiorstwa społecznego, zatrudniające osoby niepełnosprawne;
- 3) obszar C (tworzenie spółdzielni społecznych osób prawnych) – gminy, powiaty, organizacje pozarządowe;
- 4) obszar D (likwidacja barier transportowych):
  - placówki służące rehabilitacji osób niepełnosprawnych prowadzone przez organizacje pozarządowe, jednostki samorządu terytorialnego;
  - jednostki prowadzące warsztaty terapii zajęciowej;
  - gminy, które dowożą osoby z niepełnosprawnościami do znajdujących się poza ich terenem placówek służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych;
- 5) obszar E (dofinansowanie wymaganego wkładu własnego w projektach dotyczących aktywizacji i/lub integracji osób niepełnosprawnych) – gminy, powiaty, organizacje pozarządowe oraz szkoły wyższe;
- 6) obszar F (tworzenie warsztatów terapii zajęciowej oraz przeciwdziałanie degradacji infrastruktury istniejących warsztatów terapii zajęciowej, środowiskowych domów samopomocy lub zakładów aktywności zawodowej) - jednostki samorządu terytorialnego lub organizacje pozarządowe;
- 7) obszar G (skierowanie do powiatów poza algorytmem dodatkowych środków na finansowanie zadań ustawowych dotyczących rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych) – powiaty;

76

W 2025 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łonży rozpoczęło realizację jednego projektu w ramach Obszaru D „Programu wyrównywania różnic między regionami III”, tj. Kwidacji barier transportowych

Projekt dotyczy zakupu samochodu osobowego – mikrobusu 9-osobowego, przeznaczanego do przewozu osób niepełnosprawnych na potrzeby Warsztatu Terapii Zajęciowej w Nowym Cydzynie. Projektodawcą było Stowarzyszenie „Rodzice Dzieciom” Troski Specjalnej w Nowym Cydzynie, a finalizacja przewidziana jest na rok 2026.

Zgodnie z zawartą w dniu 28 lipca 2025 r. umową nr WRR/000315/10/D o realizowanie przez samorząd powiatowy „Programu wyrównywania różnic między regionami III” w obszarze D, przyznana kwota dofinansowania ze środków PFRON wynosi 115 000 zł.

VI. Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego - edycja 2025

Głównym celem Programu jest wprowadzenie usług asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym dla uczestników Programu, którego adresatami są

- dzieci od ukończenia 2. roku życia do ukończenia 16. roku życia posiadające orzeczenie o niepełnosprawności łączne ze wskazaniami w pkt 7 i 8 w orzeczeniu o niepełnosprawności – konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, oraz
- osoby niepełnosprawne posiadające orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności albo o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, albo orzeczenie traktowane na równi z wymienionymi, zgodnie z art. 5 i art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych

Usługi asystencji osobistej mogą świadczyć osoby niebędące członkami rodziny uczestnika, opiekunami prawnymi uczestnika lub osobami faktycznie zamieszkującymi razem z uczestnikiem:

- 1) posiadające dokument potwierdzający uzyskanie kwalifikacji w następujących zawodach i specjalnościach: asystent osoby niepełnosprawnej, opiekun osoby starszej, opiekun medyczny, pedagog, psycholog, terapeuta zajęciowy, pielęgniarka, siostra PCK, fizjoterapeuta;
lub
- 2) posiadające co najmniej 6-miesięczne, udokumentowane doświadczenie w udzielaniu bezpośredniej pomocy osobom z niepełnosprawnościami, np. doświadczenie zawodowe, udzielanie wsparcia osobom z niepełnosprawnościami w formie wolontariatu;
lub
- 3) wskazane przez uczestnika lub jego opiekuna prawnego (w przypadku osoby małoletniej albo ubezwłasnowolnionej całkowicie) w Karcie zgłoszenia do Programu

„Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2025, której wzór stanowi załącznik nr 7 do Programu.

Usługi asystencji osobistej polegają na wspieraniu przez asystenta osoby z niepełnosprawnością w różnych sferach życia, w tym:

- 1) wsparcia uczestnika w czynnościach samobsługowych, w tym utrzymaniu higieny osobistej;
- 2) wsparcia uczestnika w prowadzeniu gospodarstwa domowego i wypełnianiu ról w rodzinie;
- 3) wsparcia uczestnika w przemieszczaniu się poza miejscem zamieszkania;
- 4) wsparcia uczestnika w podejmowaniu aktywności życiowej i komunikowaniu się z otoczeniem

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzine w Łomży w 2025 roku realizowało Program

„Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego - edycja 2025 dla **26 niepełnosprawnych mieszkańców Powiatu Łomżyńskiego**.

Całkowita wartość projektu wyniosła 314 500,740 zł.

Środki zostały wydatkowane z Funduszu Solidarnościowego w ramach programu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej

Uczestnicy programu za realizację asystencji osobistej nie ponosili odpłatności.

Przyznając usługi asystencji osobistej, PCPR w Łomży w pierwszej kolejności uwzględniało potrzeby:

- osób posiadających orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- osób posiadających orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, zgodnie z art. 5 i art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- osób z niepełnosprawnościami samotnie gospodarujących, które nie mają możliwości korzystania ze wsparcia bliskich

WYKAZ POTRZEB W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ

NA 2026 ROK

1. Współpraca z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej z terenu powiatu łomżyńskiego w zakresie świadczonych usług
2. Pozyskiwanie środków na wspieranie osób niepełnosprawnych w ramach programów PERON.
3. Zatrudnienie prawnika i psychologa na potrzeby klientów PCPR
4. Zorganizowanie konferencji poświęconej przeciwdziałaniu przemocy domowej.
5. Podejmowanie działań związanych z profilaktyką dotyczącą przemocy
6. Podejmowanie działań związanych ze zwiększaniem świadomości społecznej dot. przeciwdziałania przemocy (konkurs plastyczny).
7. Wdrażanie działań dotyczących pracy modelem kooperacji.
8. Realizacja Programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2026
9. Zapewnienie pokoju w celu przeprowadzania konsultacji klientów PCPR z psychologiem i prawnikiem.

WYKAZ POTRZEB W ZAKRESIE PIELCZY ZASTĘPCZEJ

NA 2026 ROK

1. Promowanie rodzicielstwa zastępczego w celu pozyskiwania kandydatów na rodziny zastępcze (konkurs plastyczny)
2. Zatrudnienie psychologa z doświadczeniem, którego obowiązkami będzie m.in.: badanie motywacji i predyspozycji do bycia rodziną zastępczą, uczestnictwo w posiedzeniach zespołów ds. oceny sytuacji opiekuńczej – wychowawczej dzieci, prowadzenie warsztatów /terapii z rodzinami zastępczymi i dziećmi.
3. Zapewnienie dla rodzin zastępczych, rodzin biologicznych, nieodpłatnej pomocy prawnej; zwiastcza z zakresu prawa rodzinnego i majątkowego (ograniczenie / pozbawienie / przywrócenie władzy rodzicielskiej, ustalanie opiekunów prawnych, rozwody, podział majątku, rozpoznać egzekucji komorniczej) oraz zabezpieczenia społecznego
4. Zorganizowanie warsztatów „szkoły dla rodziców” zwiększających kompetencje wychowawcze.
5. Zapewnienie pokoju w celu przeprowadzania spotkań dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych z ich rodzicami biologicznymi, oraz prowadzenia zespołów oceniających sytuację dzieci w pieczy zastępczej.

